

Ret til at styre Ret til at stemme

På Postens Vej træner de medborgerskab - og lærer at bruge stemmeretten

17
18

I Region Sjælland er de særlige pladser en succes

SIDE 7

Stor erstatning for uberettiget fyring

SIDE 12

Efter Jørn: Bedre start på voksenlivet

SIDE 24

17/2018 · UGE 52

75. ÅRGANG

ISSN 0105-5399

AnsvarshavendeForbundsformand
Benny Andersen**Redaktion**Søren Lauridsen (chefredaktør)
Tina Løvbo Petersen, tln@sl.dk
Malene Dreyer, mad@sl.dk
Marie Dissing Sandahl, mds@sl.dk
Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Jakob Ravn Fjordbo, jrf@sl.dk**Layout**Andreas Rolsted Christensen
Grafisk Afdeling ApS

Læserindlæg, artikler og anmeldelser er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller organisationens mening. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler fra Socialpædagogen tilbage til 1999 kan findes på socialpaedagogen.sl.dk/fagblad

Adresse

Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000. Fax 7248 6001
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
nyhedsrum@sl.dk
socialpaedagogen.sl.dk

Læserbreve og kronikker

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises. Kronikker bringes efter en redaktionel vurdering og må højst fylde 8.000 anslag. Læserbreve og kronikker, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet. Indlæg sendes til nyhedsrum@sl.dk

Annoncer

Annoncer sendes til sp@dmfnet.dk
Jobannoncer sendes til annoncer@sl.dk
Se priser, formater, deadlines osv. på socialpaedagogen.sl.dk

Kommende deadlines

Deadline for læserbreve og stillingsannoncer til 01/2019, der udkommer i uge 3, er tirsdag den 18. december kl. 12. For tekstsideannoncer er deadline til 01/2019 mandag den 17. december.

Redaktionen af 17/2018 er afsluttet den 14.12.2018

Abonnement

Abonnementspris 2019:
850,00 kr. inkl. moms

Oplag

45.0000 i perioden
1.7.17-30.6.18

Produktion

KLS Pureprint A/S

Forsidefoto

Søren Kjeldgaard

Medlem af:

DANSKE MEDIER

DANSKE MEDIER
OPLAGSKONTROL

No. 001
KLIMA-NEUTRAL
TRYKSAG

KOMMENTAR

Det er både pinligt og uanstændigt, at vi i en tid, hvor de rige bliver rigere, samtidig har en kedelig og uklædelig rekord i unge hjemløse

Ønskes: Nyt år med mere menneskelighed

Af Verne Pedersen,
forbunds næstformand

FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

Jeg håber, at du sidder lunt i sofaen med fødderne afslappet oppe – og puster ud. Ikke bare ovenpå de mange juleaktiviteter, som december byder på. Men også ovenpå hele året.

Og når du så sidder i sofaen, så er det jo ofte dér, man kan falde i staver og tænke tilbage. Det gør jeg i hvert fald. For året 2018 har budt på meget. Blandt andet et stort pres på de mest udsatte, mere børnefattigdom og flere unge hjemløse på gaden. Og det er simpelthen bare ikke godt nok.

Ærligt talt fristes jeg til at sige, at det er både pinligt og uanstændigt, at vi i en tid, hvor de rige bliver rigere, samtidig har en kedelig og uklædelig rekord i unge hjemløse. Samtidig viser tallene, at antallet af unge, der er anbragt i efterværn, på bare tre år er faldet med ni procent. Og vi ved, at mange unge hjemløse tidligere har været anbragt, så det er nærliggende at konkludere, at de er blevet sluppet for tidligt.

Plejebørn og andre unge anbragte er langt fra altid klar til at stå på egne ben, bare fordi de fylder 18 år. Ofte har de brug for at blive boende længere tid i fx plejefamilien, så de kan komme godt ind i voksenlivet. Så hvis vi satte ind med langt mere efterværn til unge anbragte, så kunne vi være med til at stoppe fødekæden til hjemløshed.

Men der er selvfølgelig også behov for, at vi sætter ind, når de unge er blevet hjemløse. Vi skal sørge for, at der er billige boliger - og at der er nok af dem. For det er desværre slet ikke tilfældet i dag. Vi skal også sørge for støtte til de unge, når de skal lære at bo i egen bolig. De skal støttes i at få – og fastholde – en uddannelse, og de skal støttes i at få venner, som ikke er hjemløse.

Det er en socialpædagogisk opgave. Og det vil være et af mine ønsker for det kommende år 2019.

INDHOLD

04 GDPR OG PERSONDATA

Mange kommuner strammer grebet om datasikkerheden - og det gør relationsarbejdet sværere, siger flere socialpædagoger. For når man ikke må sende sms eller bruge ny teknologi, risikerer man at tabe de svageste

07 PSYKIATRI

De særlige psykiatriske sengepladser i Region Sjælland gør en dyd ud af at være et tilbud, der ikke ligner noget, beboerne tidligere har oplevet i psykiatrien. Målet er at ruste beboerne til et liv efter indlæggelsen

12 LIGEBEHANDLING

Lisbeth Hansen blev fyret fra sit fleksjob. Men med hjælp fra Socialpædagogerne har hun nu fået en erstatning på 310.000 kr. for uberettiget firing

14 MEDBORGERSKAB

Udviklingshæmmede kan have brug for støtte til at udnytte deres demokratiske rettigheder til fx at stemme. På Bostedet Postens Vej arbejder de med at finde veje til at opfylde drømme, indgå i fællesskabet og have indflydelse

19 FACEBOOK

Ja eller nej tak til uniformer? Pluk fra debatten på Socialpædagogernes Facebookside

20 NYTÅRSHILSEN

OK18, Lykkelige, kram og socialpædagogiske pionerer. Billeder siger alt, når vi takker for året, der gik

22 FINANSLOV

Som bostøtte for psykisk sårbare flygtninge kommer Joy McPhillips tæt på de mennesker, der mister penge som følge af finansloven. Nedsættelsen af ydelsen til flygtninge kommer også til at gå ud over hendes arbejde

24 ANBRAGTE

I kølvandet på Jørns historie går Aarhus kommune nu nye veje for at skabe en bedre overgang til voksenlivet for kommunens udsatte unge og unge med handicap - i samarbejde med Socialpædagogerne Østjylland

26 LIVSOVERGANGE

Find et andet job, lød lægens anbefaling, da Lise Vinther fik konstateret kronisk PTSD og blev sygemeldt efter flere voldsomme overfald. Hun er nu erklæret rask på papiret - men det er ikke alle sår, der heler

28 SYGEDAGPENGE

Sag om løntræk for Højesteret

28 OVERGANGE

Færre unge anbringes i efterværn

29 BØGER**30 NY FORSKNING**

13 metoder til udadreagerende adfærd

31 PRIVATØKONOMI

Undgå skattesæk næste år

GDPR OG PERSONDATA

Livsvigtige sms'er til udsatte er bandlyst

Mange kommuner strammer grebet om datasikkerheden, så socialpædagoger oplever, at mulighederne for at nå borgere bliver besværliggjort. Man risikerer at tabe de svageste, lyder kritikken

Af Marie Dissing Sandahl, mds@sl.dk
Illustration: Emma Ekstam

Helt konkret har vi fået nej til at bruge nogle pædagogiske systemer, som ellers kunne hjælpe borgerne med at skabe struktur og overblik i dagen og som vises på iPad eller iPhone

Kasper Jørgen Lorentzen, socialpædagog, Autismecenter Storstrøm

Hvad vejer tungest – serviceloven eller beskyttelsen af borgernes personfølsomme data? Det spørgsmål stiller mange socialpædagoger og dataansvarlige i kommuner sig selv. Og efter indførelsen af EU's forordning om persondatasikkerhed - GDPR - i maj i år, har emnet kun fået større bevågenhed i kommunerne, fortæller flere socialpædagoger til fagbladet Socialpædagogen.

For selvom en sms er den eneste måde at nå en hjemløs og minde om vigtig aftale med jobcenter eller læge, så er mange kommuner tilbageholdende med at give særskilt tilladelse til at gøre det af hensyn til borgernes datasikkerhed.

På samme måde kan ny teknologi som et Apple watch give ny, enestående viden om infantil autisten uden sprog ved at fx registrere søvn og puls i forskellige situationer. Men da de registrerede data opbevares i Apples server udenfor EU, så vender kommunen tommelen ned til, at socialpædagoger kan bruge den nye teknologi.

Det sidste eksempel er hentet fra socialpædagog og it-aficionado Kasper Jørgen Lorentzen, der arbejder på Autismecenter Storstrøm i Vordingborg, hvor man tilbyder alt fra botilbud over botræning til STU målrettet mennesker med autismespektrumforstyrrelser.

For Kasper Jørgen Lorentzen mener, at meget ny teknologi kan være gode redskaber til den socialpædagogiske praksis.

– Helt konkret har vi fået nej til at bruge nogle

pædagogiske systemer, som ellers kunne hjælpe borgerne med at skabe struktur og overblik i dagen, og som vises på iPad eller iPhone. Det er nogle rigtig gode pædagogiske systemer. Men fordi data fx opbevares udenfor EU, kan det være svært at få kommunernes tilladelse til at bruge dem, siger han og henviser til programmer som fx Mobilize Me, PlaNet, Trello og MemoAssist.

Liv og levned

Også i det indirekte arbejde med borgerne som fx dokumentation ville ny teknologi kunne anvendes til optimering. Og det ville ifølge Kasper Jørgen Lorentzen kunne frigive tid til mere nærvær med borgerne. Men kommunerne er for forsigtige og på grænsen til hysteriske i deres fortolkning af persondataloven og GDPR, hvilket går ud over det socialpædagogiske arbejde.

– Og i sidste ende går det jo udover borgerne. Sat lidt på spidsen kan man jo sige, at nogle mennesker risikerer at ende i en stresssituation med øget sårbarhed til følge, fordi de ikke får det optimale system, men i stedet må vente på et, som er GDPR-godkendt. Og det kan også forringe vores forståelse af borgerne, siger han og henviser til, at han ikke må indsamle helbredsdata med et Apple Watch i arbejdet med fx mennesker, som ikke kan give udtryk for, hvordan deres helbred er.

– Vi går og tror, at den måde, vi forholder os til borgerne, er den rigtige. Men puls og hjerterytme kan vise os noget helt andet, de reagerer bedre på, siger han og understreger, at der skal ligge grundige og dokumenterede overvejelser bag anvendelsen af it og teknologi i socialpædagogikken – især når det kommer til borgere, der ikke selv kan give samtykke.

Et spørgsmål om liv eller død

Netop spørgsmålet om samtykke fylder også i Aalborg Kommune, hvor socialpædagogerne i Bo- og Gadeteamet støtter og hjælper byens hjemløse med kontakt til fx jobcenter eller sundhedsvæsenet.

Med GDPR kræves nemlig et skriftligt samtykke hver gang, at en socialpædagog henvender sig til andre instanser på vegne af en borger – også selvom borgeren sidder ved siden af og samtykker mundtligt til informationsudvekslingen.

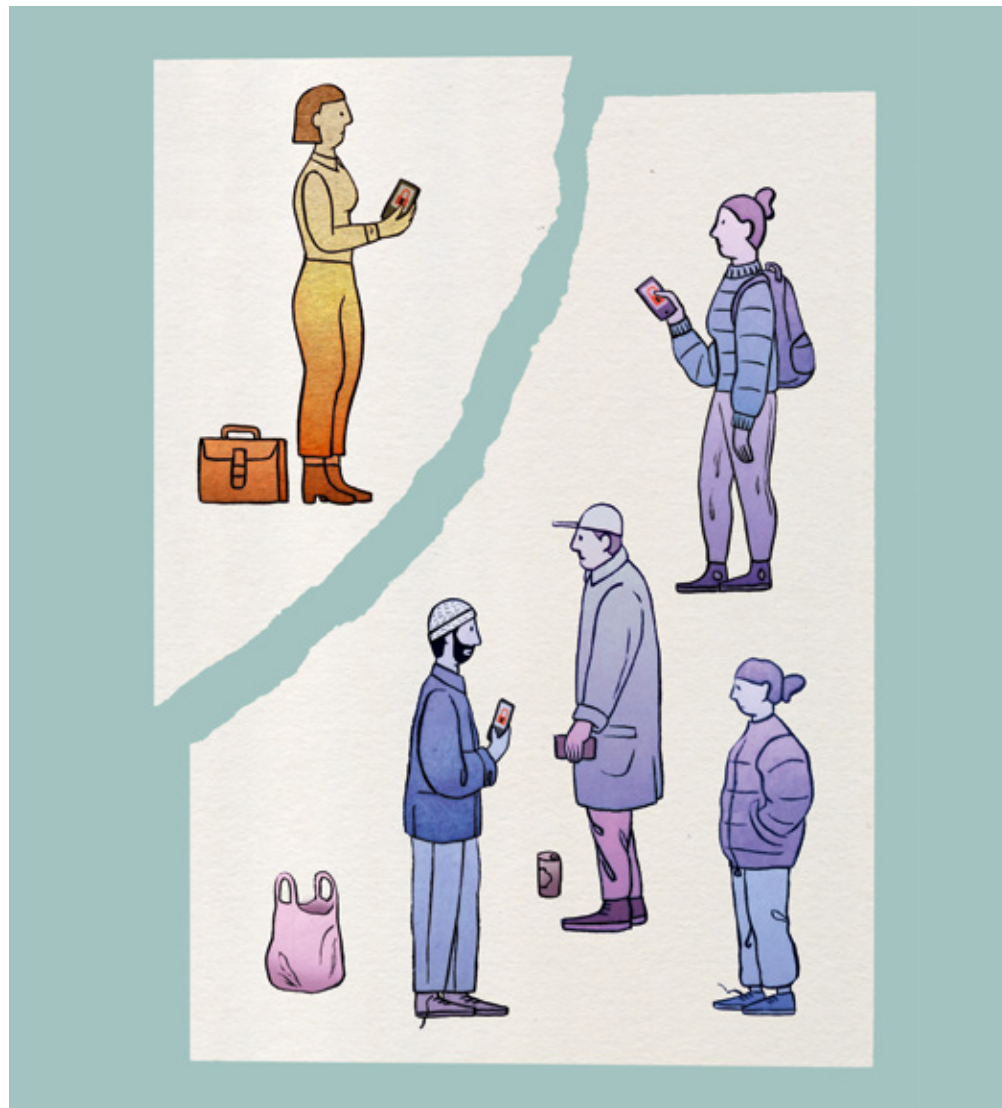
– Det tager tid at forklare borgeren, hvad persondataloven er, og det tager tid til udfylde papirerne. Det kan blive meget administrativt. Her er det en balancegang, for i den proces risikerer vi at tabe borgeren – og at de simpelthen går deres vej. Men vi skal jo samtidig sikre deres rettigheder og sikre, at vores praksis følger lovgivningen, siger Jeanette Fischer, der er afdelingsleder i Bo- og Gadeteam under Center for Sociale Indsatser i Aalborg Kommune.

Sms til hjemløse i søgelyset

Også de aalborgensiske socialpædagogers praksis med at sende sms'er til hjemløse er kommet i søgelyset, da kommunens vurdering lød, at det ikke er en sikker kommunikationsform til personfølsomme oplysninger om eksempelvis helbred. Men netop nu er juristerne i kommunen ved at undersøge, om kommunens retningslinjer for sms'er til borgere har været en for stram fortolkning af reglerne.

Indtil den juridiske vurdering er afsluttet, forholder Jeanette Fischer og socialpædagogerne sig afventende. Men løsnes der ikke lidt op, frygter hun for konsekvenserne i fremtiden:

– Konsekvensen er, at arbejdet med hjemløse kan komme til at tage længere tid. Og så kan vi miste nogen. Vi skal jo nok forhåbentligt få fat på de fleste igen på en anden måde, men det vil tage længere tid. Og i yderste konsekvens kan den ekstra tid være afgørende for, at borgere ikke kommer tidligt nok til læge og i behandling, hvis det viser sig, at de har en alvorlig sygdom, siger hun. ■

Hvem er de der 'Gitte/Per'

Selvom det kan lyde sådan, skjuler der sig ikke et midaldrende par bag forkortelsen GDPR – eller General Data Protection Regulation. Databeskyttelsesforordningen eller Persondataforordningen, som er det danske navn, er en lovgivning indført af EU i maj 2018, som har til formål at beskytte borgernes egne data. Offentlige myndigheder som kommuner og regioner har, siden persondataloven blev indført i 2000, skulle beskytte borgernes data. Men med GDPR blev reglerne yderligere skærpet med fx krav om databehandleraftaler. Bryder man lovgivningen, er straffen en anselig bøde.

Hvad er persondata?

Persondata er alle personlige oplysninger som fx navn, adresse, cpr-nummer – det er også følsomme personoplysninger om fx helbred, seksuel orientering eller medlemskab af en fagforening eller et parti. GDPR beskytter også oplysninger om adfærd – fx shopping på nettet.

Datatilsynet: Kommunerne bør løсне livremmen

Kommunerne fortolker muligvis databeskyttelseslovgivningen for stramt. For i reglerne er der plads til, at der kan laves individuelle undtagelser som fx sms'er til en hjemløs. Sådan vurderer Datatilsynet:

– Jeg synes bestemt, kommunerne skal foretage de frie skøn, som lovgivningen lægger op til og tage individuelle hensyn med i vurderingen, når det gælder om at tage hånd om de svageste borgere, siger Allan Frank, der er jurist og IT-sikkerhedsspecialist hos Datatilsynet.

Klik ind på socialpaedagogen.sl.dk - og læs mere om Datatilsynets reaktion på socialpædagogers oplevelse af, at GDPR spænder ben for relationsarbejdet.

RELATIONSBRUD

For at beskytte borgerens persondata må socialpædagoger ikke svare på en sms fra en borger. Heller ikke hvis borgeren beder om hjælp eller giver udtryk for selvskadende adfærd eller selvmordstanker. Sådan lyder instruksen i mange kommuner, der som dataansvarlig har ansvaret for at fortolke EU's persondataforordning, GDPR.

Socialpædagog: Følge reglerne eller redde liv?

Års socialpædagogisk arbejde tabes på gulvet, når jeg på grund af GDPR ikke længere må svare på en sms fra en borger med selvmordstanker, fortæller socialpædagog Trine Ruby Jespersen

Af Marie Dissing Sandahl, mds@sl.dk

For omkring halvdelen af de udsatte borgere, som socialpædagog Trine Ruby Jespersen er bostøtte for, er sms den eneste vej at nå dem på i kritiske situationer. Og det er slut, har Fredericia Kommune indskærpet, efter at GDPR-forordningen blev indført i maj.

Får socialpædagogen en sms fra en borger med teksten 'hjælp mig, jeg har lyst til at skære i mig selv', så skal Trine Ruby Jespersen enten undlade at svare eller skrive 'må jeg ringe?' – hvilket oftest er formålsløst, fordi sms-kontakt er det eneste, borgerne kan overskue i situationen.

– Det er bøvellet og kompliceret. Det ødelægger alt det, som jeg og mine kollegaer har bygget op med borgerne gennem flere år. Og det kan få fatale konsekvenser, forklarer hun om relationerne til borgere med psykiatriske problemstillinger og ofte også et misbrug, som hun er bostøtte for efter § 85.

Forninget service

Trine Ruby Jespersen støtter op om hensigten med GDPR: At beskytte borgernes personlige, følsomme data. Men som det er lige nu, spænder lovgivningen ben for udsatte borgeres behov for at dele personlige og følsomme tanker med en socialpædagog – og det er et paradoks, mener hun.

– Tidligere har vi grebet mennesker, der ellers ville falde. Nu spørger borgerne, hvorfor jeg er så ond og ikke svarer på deres sms'er, når jeg godt ved, at de ikke kan snakke i telefon, når de er i krise. Og vi har forklaret hvorfor, men det glemmer de igen, når de har det sådan, siger hun og fortsætter:

– Det er ekstremt frustrerende at vide, hvad der virker for den enkelte - og så lade være med at gøre det, fordi loven forbyder det.

Sms-kontakten er en pædagogisk metode til at begrænse fx selvskaade, dødsfantasier eller selvmordstanker. Men det bruges også til at påminde om lægeaftaler og møder med jobcenter, som kan have vidtrækkende konsekvenser for borgerenes helbred og økonomi. For disse borgeres liv er, udover at være præget af kaos og lav følelsesmæssig kontrol, også kendetegnet ved, at de har svært ved at planlægge, koordinere og huske.

– Når jeg ikke kan sms'e dem en påmindelse om møder eller koordinere møder på deres vegne, så får de ikke den service, de egentlig har ret til, og som ligger i det bostøtte-tilbud, som de er blevet visiteret til. For borgerne kan ikke gøre det selv, og de har ret til og behov for min støtte. Det er ikke bare frygtelig synd for den gruppe. Det er også en forringelse af den service, de modtager, siger Trine Ruby Jespersen.

Mildt sagt tude tosset

Derfor oplever hun, at borgere udebliver fra møder på jobcenter og i psykiatrien, hvilket stiller borgeren ringere end før – fx når de bliver udskrevet fra psykiatrien og skal bagerst i køen igen. På samme måde har hun også oplevet, at borgere er blevet indlagt på psykiatrisk akut-modtagelse på grund af fx selvmordstanker eller selvskaade. En indlæggelse som alle kunne have været foruden, hvis hun havde kunnet sms'e med borgeren, som hun plejer.

– For jeg har deres tillid, og tillid er vigtigt for mennesker – især når de er i akut krise. Så det er mildt sagt tude tosset, lyder det fra socialpædagogen.

Hun er i god dialog med Fredericia Kommune, som anerkender problematikken, og der er et arbejde i gang med at undersøge mulighederne for at lave undtagelser i livsvigtige tilfælde. Trine Ruby Jespersen er glad for sit samarbejde med kommunen om at finde en god løsning.

– Det er vigtigt, at vi finder en måde, hvor vi ikke svigter borgerne – og samtidig overholder lovgivningen. Deres persondata skal passes på, mens vi lader dem fortælle om det, der er svært indeni. Det kan være et dilemma lige nu, om vi skal følge lovgivningen til punkt og prikke, eller om vi skal svigte borgerne. Lige nu føler jeg, at jeg svigter de borgere, jeg er sat i verden for at hjælpe. ■

Kender du det?

Oplever du også, at GDPR spænder ben for dit arbejde? Eller har I fundet den gode løsning på din arbejdsplads? Så send en mail til journalist Marie Sandahl på mds@sl.dk

PSYKIATRI

I Region Sjælland er de særlige pladser en succes

Mens pladserne står tomme flere andre steder, har man i Region Sjælland succes med at få belagt de særlige psykiatriske sengepladser. Nøglen til at lykkes er bl.a. et solidt forarbejde

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Foto: Hanne Loop

Socialpædagogerne: Giv det tid

Syv måneder er alt for kort tid til at vurdere, hvorvidt visitationskriterierne skal laves om. De særlige pladser og de kommunale forvaltninger har ikke haft tilstrækkelig tid til implementering.

Sådan lyder meldingen fra Socialpædagogerne i et aktuelt høringsvar til Sundheds- og Ældreministeriet.

Høringsvaret er afgivet i forbindelse med et forslag til 'Lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien' - et forslag hvor der bl.a. lægges op til en præcisering af målgruppen samt visitationskriterierne til de særlige pladser på psykiatriske afdelinger.

Lovforslaget er ved redaktionens deadline endnu ikke fremsat i Folketinget.

Luk de 150 særlige pladser. Lav visitationskriterierne om. Omlæg pladserne til ordinære sengepladser i psykiatrien.

Fra flere sider, herunder fra KL og Danske Regioner, vokser presset for helt at skrotte eller omlægge de 150 særlige psykiatriske døgnpladser målrettet borgere med svær psykisk sygdom, eventuelle misbrugsproblemer og udadreagerende adfærd. For en stor del af de særlige pladser, der indtil videre er oprettet, står tomme.

Men i Region Sjælland ser man ud til at have knækket koden. Her er samtlige af de syv sengepladser, der åbnede 1. juni, besat - og flere står på venteliste til indlæggelse til de yderligere 16 sengepladser, der åbnede 1. december.

- Jeg tror, at vores succes handler om, at vi har indrettet de særlige pladser på en måde, der slet ikke ligner en almindelig psykiatrisk afdeling. Vi har fokus på rehabilitering og recovery i alt, hvad vi gør, og vi inddrager beboerne mest muligt i hverdagens gøremål. Det, tror jeg, er med til at motivere såvel borgerne som de visiterende kommuner til at takke ja til en plads, fortæller Inge Fjordside, som er leder af de særlige pladser i Region Sjælland.

Hun har indtil i dag endnu ikke oplevet, at en borger har takket nej til en plads efter at have besøgt og hørt om afdelingen på trods af, at der er tale om et frivilligt tilbud, og borgeren skal være indstillet på at arbejde med sine udfordringer.

Ophold kan forlænges

Et andet element, der spiller en rolle i forhold til at få pladserne fyldt, er længden af behandlingen, vurderer Søren Bredkjær, som er vicedirektør i Psykiatrien Region Sjælland. Derfor har man

i Region Sjælland valgt at give mulighed for at dispensere fra de tre til seks måneder, et ophold oprindeligt er sat til at vare.

- Vi har besluttet, at et ophold kan vare fra seks til 18 måneder med mulighed for forlængelse i op til to år. Vi så helt fra start, at det var urealistisk med de relativt korte indlæggelsestider til den her målgruppe. Nogle har brug for at være der i længere tid for at drage nytte af behandlingen - og for os handler det ikke om at få mange igennem hurtigt - men om at ruste dem til livet efter indlæggelsen, siger Søren Bredkjær.

Ifølge Inge Fjordside er det helt afgørende i visitationsprocessen, at der er mulighed for et længerevarende behandlingsforløb.

- Vi står med en målgruppe, som kommunerne ofte ikke ved, hvad de skal gøre ved. Så når vi fortæller dem, at vi har en plan for borgeren med et konkret mål, og at et forløb på de særlige pladser faktisk kan strække sig over et eller to år, kan de godt se meningen med det. Og det samme gælder borgerne, som jo vil have svært ved at takke ja til tilbuddet, hvis de kun har udsigt til tre måneder på endnu en psykiatrisk afdeling.

Tæt samarbejde med kommuner

Søren Bredkjær understreger, at også et tæt samarbejde med regionens 17 kommuner har været afgørende for, at de særlige pladser i Vordingborg er kommet så godt fra start.

- Ledelsen på de særlige pladser har besøgt samtlige 17 kommuner for at fortælle om det nye tilbud, og det har vi fået mange positive tilbagemeldinger på. Det betyder rigtig meget, at dem, der skal visitere borgere til et helt nyt tilbud, føler sig velorienterede, siger vicedirektøren.

Også socialpædagog Bjarke Mortenlau Jensen, som har været ansat på de særlige pladser i Region Sjælland siden 1. maj, oplever, at et solidt forarbejde har givet pote.

- Når kommende beboere visiteres til en plads her, så tager vi som medarbejdere ud og møder dem der, hvor de kommer fra. Om det så er fra sikringen i Slagelse eller Sankt Hans, besøger vi dem to til tre gange, så de lærer os at kende - og så vi ved lidt mere om, hvad der interesserer dem og kan tage afsæt i det, når beboerne flytter ind og behandlingsforløbet går i gang. ■

PSYKIATRI

Her er du beboer - ikke patient

Som medarbejder håber jeg da, at jeg kan være med til at give beboerne en periode i deres liv, hvor de bliver mødt med tillid, tålmodighed og troen på, at de godt kan rykke sig

Fie Klima,
sosu-assistent

Afsnit S4 gør en dyd ud at være et tilbud, der ikke ligner noget, beboerne tidligere har oplevet i psykiatrien. Klinisk hospitalsmiljø er erstattet af hjemlig hygge - og beboerne inddrages i hverdagslivet, så de rustes til et liv efter indlæggelsen

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk
Foto: Hanne Loop

Brødmaskinen står og summer i hjørnet. Hans skænker endnu et krus sort stærk kaffe og skæver over til Thomas, som er ved at smage sovsen til. Om lidt skal der dækkes bord. I stuen ved siden af er Jacob og Nicolaj i fuld gang med at diskutere, hvilke spil der skal købes ind til husets nye PlayStation - og i sofabrogen har nisser, gyldent pynt og røde julestjerner indtaget de fleste tomme kvadratcentimeter på hylder, sofabord og vindueskarme.

Det ligner et klassisk julepyntet hjem med plads til en rigtig stor familie. Men faktisk er vi på Afsnit S4 på Psykiatrien Syd i Vordingborg - bedre kendt som afdelingen for de særlige pladser. Her ligger syv af landets i alt 150 særlige psykiatriske døgnpladser, som er målrettet borgere med svær psykisk sygdom, eventuelle misbrugsproblemer og udadreagerende adfærd.

- Vi bestræber os på, at de særlige pladser netop ikke skal ligne en almindelig psykiatrisk afdeling. Der er noget værdibaseret i at sige, det er dit eget hjem, og at du er beboer her - ikke patient, siger Inge Fjordside, som er leder af de særlige pladser i Region Sjælland.

Her åbnede de første syv pladser 1. juni - og yderligere 16 pladser slog dørene op 1. december.

- Selvom vi er en del af psykiatrien, har vi valgt helt at vinke farvel til det hvide sterile hospitalsmiljø. Hos os er beboerne selv med til at vælge sengetøj, håndklæder og farven på gardinerne - og har de lyst til at male væggen rød, købe et blødt gulvtæppe eller installere et køleskab på toilettet, har de frihed til at gøre det, siger Inge Fjordside.

En helt anden tilgang

Den gruppe borgere, der er målgruppen for et behandlingsforløb på de særlige pladser, har fyldt en del i medierne de seneste år. Det er de borgere, som pga. flere psykiatriske lidelser og misbrug har voldt problemer på bosteder, herberger eller i retspsykiatrien. Dem, som kommunerne ofte ikke rigtig ved, hvad de skal stille op med.

- Man skal ikke tage fejl. Vores beboere er blandt de mest belastede. De har ofte en dom med i bagagen, de kan være psykotiske eller kronisk skizofrene, de tumler med misbrug og udadreagerende adfærd - og har måske oplevet at blive kastet rundt i systemet de sidste mange år uden rigtig at falde til noget sted. De fleste af dem er kun i 20'erne, så vores mål er at bremse

den negative udvikling og give de her unge en mulighed for at få et meningsfuldt liv, siger Inge Fjordside.

Alligevel lyder det fra socialpædagog Bjarke Mortenlau Jensen, som er en af de ca. 50 medarbejdere på de særlige pladser i Vordingborg, at han sjældent har følt sig så tryk, som han gør på Afsnit S4.

– Skåret helt ind til benet så handler det rigtig meget om, at vi ikke møder beboerne med løftede pegefingre, skideballer og forbud. Vi møder dem med anerkendelse, vi lytter til dem - og vi giver dem mulighed for selv at få indflydelse på tingene i hverdagen. Vi har en helt anden tilgang til de her mennesker, end de har været vant til, forklarer han.

Med til at købe havemøbler

Og det fornemmer man tydeligt, når man besøger afdelingen. Her er der hverken låste døre eller tunge institutionsagtige møbler. Til gengæld er der masser af pyntepuder, blomster, lystager og smarte havemøbler, som beboerne selv har været med til at købe i den lokale Jysk.

– Vi har indrettet en superlækker terrasse, og den har en af beboerne, Hans, ansvaret for at passe. Han har været med til at male og købe blomster - og hver morgen fejer han terrassen. Og her taler vi altså om en mand, som kom hertil med en ret heftig historik omkring voldelige episoder på både bostedet og på retspsykiatrisk, fortæller Vibeke Ørnebjerg Mortensen, som er souschef på de særlige pladser.

De voldelige episoder opstod typisk i forbindelse med, at Hans skulle have udleveret medicin. Og her har nøglen til at minimere de voldelige udfald været at give Hans indflydelse på, hvordan det skal foregå, siger hun.

– Vi spørger ham altid, hvem han selv kunne tænke sig, skal give hans depotmedicin. Han er også selv med til at bestemme tidspunktet. For os betyder det jo ikke noget, om det er kl. 13 eller 15, eller om det er mig eller en anden, der tager opgaven. Det er en lille bitte forandring i vores rutiner - men for beboeren gør det en kæmpe forskel, at vi rent faktisk spørger ham om, hvordan han selv gerne vil have det, siger Vibeke Ørnebjerg Mortensen.

ANSVAR

På terrassen er de klassiske tunge institutionsmøbler skiftet ud med havemøbler fra den lokale Jysk, som beboerne selv har været med til at vælge. Og Hans, en af beboerne, har ansvaret for at feje og rengøre terrassen hver dag.

Kort om de særlige pladser i Region Sjælland

- Der er i alt 23 særlige pladser i Psykiatrien Syd, Vordingborg. På afsnit S4-44 er der 7 pladser, og på afsnit S4-41 er der 16 pladser med mulighed for skærmming.
- Målgruppen er særligt udsatte personer mellem 18-75 år med svære psykiske lidelser, gentagne indlæggelser, afbrudte behandlingsforløb, særlige sociale problemstillinger, udadreagerende og uforudsigelig adfærd, og ofte misbrug og/eller dom til behandling.
- Der er ca. 50 medarbejdere - og den tværfaglige stab tæller både sygeplejersker, socialpædagoger, fysio- og ergoterapeuter, servicemedarbejdere, socialrådgivere, psykologer, læger, kokke og lægesekretærer.

HYGGE

På de særlige pladser i Vordingborg er fællesstuen gjort klar til jul. I følge leder Inge Fjordside (tv) er en del en væsentlig del af behandlingsforløbet, at beboerne føler sig hjemme - og at omgivelserne mest muligt ligner et privat hjem og ikke et klinisk hospital.

Skåret helt ind til benet så handler det rigtig meget om, at vi ikke møder beboerne med løftede pegefingre, skideballer og forbud

Bjarke Mortenlau Jensen, socialpædagog

Et målbart resultat af den tilgang ses ved, at der gennem de seneste fem måneder ikke har været registreret episoder, hvor Hans har haft en voldelig adfærd.

– Det gør altså noget ved mennesker, at de bliver lyttet til. Når vi fx spørger en ny beboer om, hvad hans livret er, kan det være helt rørende at opleve reaktionen - for mange gange er de aldrig blevet spurgt om, hvad de gerne vil, og hvad de godt kan lide, siger Inge Fjordside.

Krævet et par dispensationer

De 150 særlige pladser, der er fordelt rundt i landets fem regioner, er som udgangspunkt underlagt ret faste rammer. Fx er borgergrundlaget og visitationskriterierne ens på tværs af regioner, ligesom der skal tilbydes både misbrugs- og psykiatrisk behandling.

Men hvad der fyldes på inden for rammerne er op til den enkelte afdeling. Her har man i Vordingborg gået efter at skabe et tilbud, der ikke ligner andre inden for psykiatrien - og det har da også krævet et par dispensationer, fortæller Inge Fjordside.

– Vi lagde ud med at få lov til at ændre alle skilte, der lugter af hospital. Så skyllerum, vagtstue og patientstue hedder nu bryggers, kontor og bolig. Vi har også fået dispensation for, at beboerne skal gå med patientarmbånd - og så har vi valgt at inddrage hverdagslivet i indsatserne, så vi fx selv står

for vask, rengøring og madlavning frem for at køre på regionens fælles ordning, siger hun.

Det kaldes rehabilitering ud fra hverdagslivet, supplerer Vibeke Ørnebjerg Mortensen:

– Det handler om, at beboerne mest muligt skal inddrages i dagligdagen. Så de bidrager til at lave mad, gøre rent, vaske tøj - naturligvis med afsæt i, hvad den enkelte beboer kan overkomme. Men fx har vores servicemedarbejdere indlagt det, vi kalder pædagogisk tid, hvor det netop handler om at gøre rent sammen, gå til tandlægen, handle eller måske tage en tur i svømmehallen, siger hun. Afdelingen fik også før åbningen grønt lys for at vente med at lave husordenen, til beboerne dukkede op, fortæller Inge Fjordside.

– Mange steder har man regler om, at der ikke må ryges, eller at man ikke kan få mad efter kl. 23. Men hvorfor have regler, der ikke giver mening? Så vi har lavet vores husorden sammen med beboerne. Fx er det beboerne selv, der har aftalt, at man ikke må spille høj musik efter kl. 23, og at man ikke må være for påvirket i det åbne rum. Og vi har et køleskab og en kaffemaskine, som de også kan tilgå efter kl. 23. Vi prøver at have så få nej'er som muligt.

Mere end brandslukning

Op til åbningen af de særlige pladser har samtlige medarbejdere gennemgået en måneds

introduktion, hvor alle på tværs af faglighed er blevet undervist i tilbuddets fælles værdier, værktøjer og procedurer.

– Her er det en vigtig pointe, at vi altid taler tilgange, rehabilitering og medinddragelse, før vi taler om farlighed, sikkerhed og misbrug. Men selvfølgelig lærer alle medarbejdere lige fra lægesekretæren til socialpædagogen, hvordan man arbejder med konflikthåndtering og krisesituationer, fortæller Inge Fjordside.

Først og fremmest handler introduktionsperioden dog om at få værdierne helt ind under huden, fortæller socialpædagog Bjarke Mortenlau Jensen. Ikke mindst den overordnede tilgang med at motivere og inddrage borgerne mest muligt.

– Jeg må bare sige, at det virker. Jo mere vi spørger ind til beboernes interesser og motiverer dem til at deltage, jo mere rykker de sig. Nogle brænder måske for at skrue brædder sammen, andre vil gerne træne og have sved på panden - det handler om at finde ind til lige netop det, der giver den enkelte beboer glæde, siger han.

I køkkenet anerkender kokken Lars Holm da også hurtigt, at det med at inddrage beboerne, betyder noget helt særligt for både beboere og medarbejdere.

– En elsker at bage, en anden vil gerne lave frugtsalat - og en tredje får en positiv oplevelse ud af at smage sovsen til for alle os andre. Det handler om at få dem til at deltage på det niveau, de nu kan - og så stille og roligt give mere og mere slip, så de selv tager over. Og jeg synes, det er et fantastisk projekt at være en del af, siger Lars Holm, mens han snitter gulerødder og æbler, så der også er lidt sunde snacks til fællesstuen.

Hans kollega, sosu-assistent Fie Klima, beskriver måden at arbejde på som langt mere end brandslukning:

– Vi arbejder med de mest komplekse og belastede borgere. Men vi møder dem der, hvor de er - og vi har den tålmodighed, der er nødvendig. For der er brug for lang tid. Og som medarbejder håber jeg da, at jeg kan være med til at give beboerne en periode i deres liv, hvor de bliver mødt med tillid, tålmodighed og troen på, at de godt kan rykke sig. ■

Beboerne omtalt i artiklen optræder under pseudonym.

SMAG

Køkkenet indgår i stor stil i det rehabiliterende arbejde - fx når sovsen skal smages til. Og kokken Lars Holm (tv) inddrager beboerne i madlavningen i det omfang, de hver især kan.

Behandlingsforløbet på de særlige pladser

Overordnet har behandlingen fokus på rehabilitering og recovery. Indsatsen understøtter bl.a. borgeren i at mestre egen situation, fungere bedre socialt, bevare socialt netværk, finde motivation til forandring og lære mere hensigtsmæssige strategier end vold og trusler som udtryksform.

Alle beboere tilbydes - uanset deres problemstilling - følgende behandling:

- Miljøterapi/socialpædagogisk indsats
- Fysiske aktiviteter
- Undervisning i fx kostens betydning, KRAM, rygestop eller livshistoriefortælling
- Socialfaglige indsatser som fx harm reduction, kognitiv adfærdsterapi, mindfulness eller NADA
- Psykiatrisk behandling
- Somatisk behandling
- Misbrugsbehandling
- Kriminalitetsforbyggende indsats i forhold til beboere med dom

LIGEBEHANDLING

Stor erstatning for uberettiget fyring

Sagen kort fortalt

Man må ikke fyre en medarbejder, som er ansat i fleksjob med skånehensyn - og som så bliver sygemeldt efter at have fået nye arbejdsopgaver, der belaster et allerede taget skånehensyn. Det er essensen i den afgørelse, Ligebehandlingsnævnet har truffet i sagen om socialpædagog Lisbeth Hansen.

Nævnet slår med afgørelsen fast, at det var i strid med forskelsbehandlingsloven, at Lisbeth Hansen blev afskediget fra sin stilling. Kommunen er derfor blevet pålagt at betale en godtgørelse svarende til ni måneders løn - cirka 310.000 kr.

Socialpædagogerne Østjylland har kørt sagen på vegne af Lisbeth Hansen.

Med hjælp fra Socialpædagogerne fik Lisbeth Hansen i november tilkendt en erstatning på 310.000 kr. Sagen slår fast, at en kommune ikke må fyre en medarbejder, der er ansat med skånehensyn - og sygemeldes efter at have fået ændrede arbejdsopgaver

Af Jakob Rohde-Brøndum, nyhedsrum@sl.dk
Foto: Brian Rasmussen

Tårerne presser sig stadig på, når Lisbeth Hansen tænker tilbage på den uberettigede fyring i foråret.

– Jeg var ved at gå ned med flaget. Men Socialpædagogerne kunne heldigvis godt se, at der var en sag, så de har virkelig hjulpet mig, fortæller Lisbeth Hansen.

Den 60-årige socialpædagog arbejdede i fleksjob i 15 timer om ugen i et kommunalt aktivitetscenter for voksne med psykiske handicap. Fordi Lisbeth Hansen to gange er blevet opereret i ryggen, havde hun i jobbet skånehensyn over for rygbelastende arbejde, og hun arbejdede derfor kun tre dage om ugen.

– Jeg var rigtig glad for mit job. Jeg elsker at sætte ting i gang, og det kunne jeg bruge i aktivitetscenterets glasværksted og kolonihave, fortæller hun.

Men glæden stoppede brat, da Lisbeth Hansen blev kaldt ind på lederens kontor i november sidste år. Her fik hun at vide, at hun på grund af omstruktureringer ville blive forflyttet til en stilling som ressourceperson for en ung hjerneskadet kørestolsbruger.

– Jeg fik et chok og sagde til ham, at han jo kendte mine skånehensyn. Men han spurgte bare, om jeg ville have et arbejde eller ikke have et arbejde.

Uholdbar situation

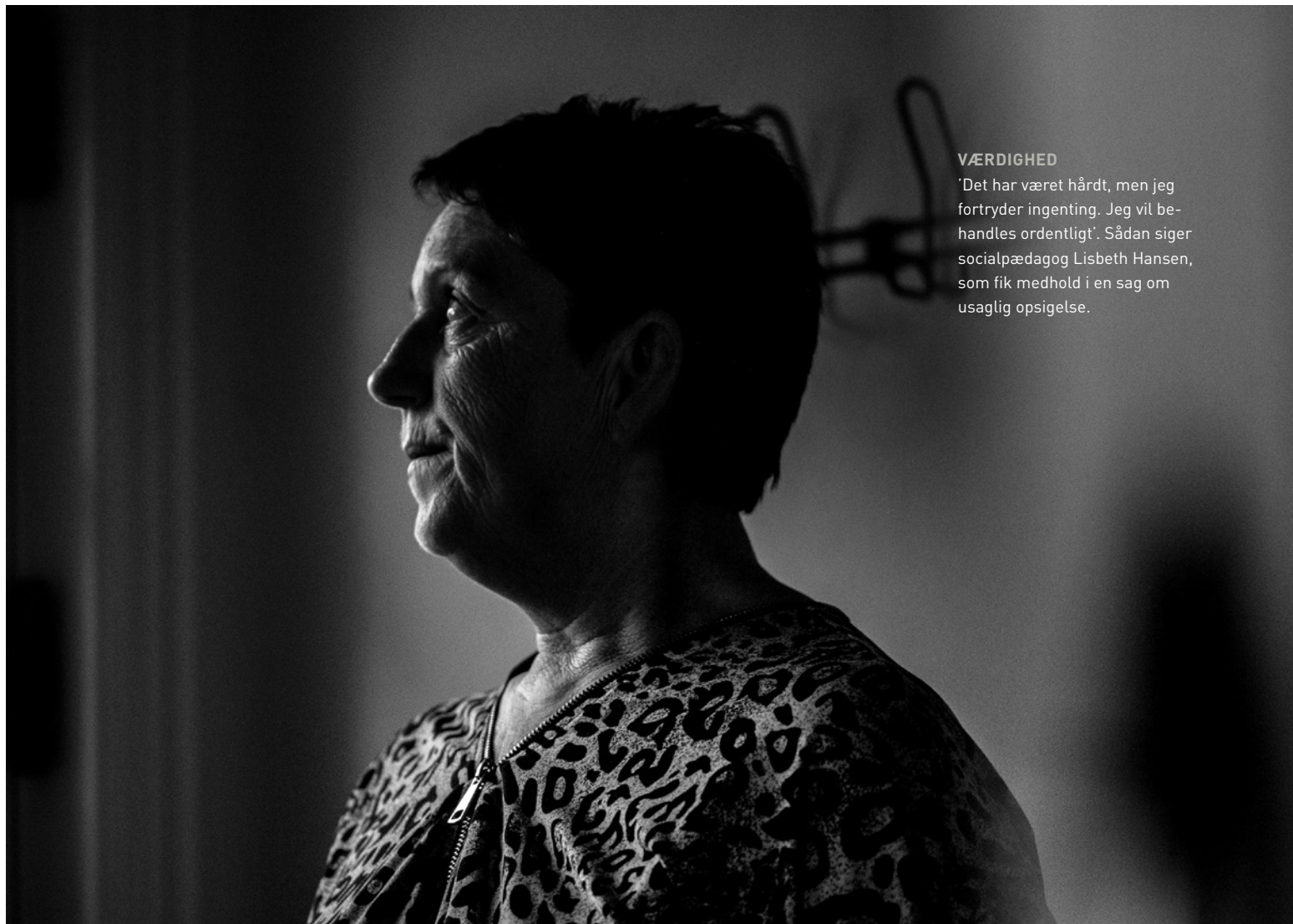
Lisbeth Hansen udbad sig i første omgang betænkningstid. Men efter nogle dage kom hun frem til, at hun gerne ville arbejde, og hun endte derfor med at sige ja til jobbet.

Hun startede som 'føl' den 2. januar, og den 30. januar var hun alene med kørestolsbrugeren.

– Det var jo fra start en uholdbar situation, fordi mine skånehensyn bl.a. omfatter ingen tunge løft, ingen stillesiddende arbejde over længere tid og ingen bilkørsel. Derudover må jeg heller ikke køre med kørestol, da det giver smerter i lænden. Og jeg fik da også smerter i ryggen allerede efter tre uger som ressourceperson, fortæller Lisbeth Hansen.

Efter halvanden måned måtte hun sygemelde sig, og så startede et forløb, som Lisbeth Hansen stadig er dybt rystet over.

For under sygemeldingen oplevede hun, at konflikten med lederen eskalerede.

VÆRDIGHED

'Det har været hårdt, men jeg fortryder ingenting. Jeg vil behandles ordentligt'. Sådan siger socialpædagog Lisbeth Hansen, som fik medhold i en sag om usaglig opsigelse.

– Jeg føler, at han opfandt grunde til at fyre mig. Bl.a. sagde han, at jeg tidligere havde udført krævende opgaver og arbejdet flere timer, end jeg reelt havde, fortæller hun.

Usaglig opsigelse

Den 21. marts blev Lisbeth Hansen indkaldt til en fraværssamtale. Her fik hun at vide, at lederen ville kontakte kommunen med henblik på en afskedigelse, fordi Lisbeth Hansen ikke kunne varetage opgaven med hjælp og støtte til kørestolsbrugeren.

– Jeg mener, at det var med fuldt overlæg, at jeg blev flyttet. Og min leder vidste også godt, at den nye opgave var mere fysisk belastende end mit gamle job, siger Lisbeth Hansen.

Fyringen skete pr. 30. april, og allerede få dage efter kontaktede Lisbeth Hansen sin faglige konsulent hos Socialpædagogerne i Østjylland.

Den faglige konsulent kunne sagtens se, at opsigelsen var usaglig, fordi kommunen hele tiden havde været bekendt med Lisbeth Hansens handicap og skånehensyn. Det blev derfor besluttet, at der skulle lægges sag an mod lederen hos Ligebehandlingsnævnet for uberettiget fyring.

– Jeg ved ikke, hvad jeg skulle have gjort uden ham. Han har virkelig hjulpet mig med at skabe overblik og sørge for at sende svar og lignende,

fortæller Lisbeth Hansen om den faglige konsulent i Socialpædagogerne Østjylland..

Medhold og godtgørelse

Efter næsten syv måneders ventetid faldt afgørelsen i sagen den 19. november.

Ifølge afgørelsen vurderer Ligebehandlingsnævnet, at kommunen ikke havde undersøgt muligheden for at iværksætte tilpasningsforanstaltninger i forbindelse med, at Lisbeth Hansens nye stilling indebar arbejdsopgaver, der ikke var i overensstemmelse med hendes skånehensyn. Derudover havde kommunen ikke i tilstrækkeligt omfang afprøvet hensigtsmæssige tilpasningsforanstaltninger for at fastholde Lisbeth Hansen i arbejde, inden de afskedigede hende.

Lisbeth Hansen fik medhold og en godtgørelse svarende til ni måneders løn.

– Det har været nogle hårde måneder, og jeg havde ondt i maven i dagene op til afgørelsen, så jeg var virkelig glad og lettet. Men jeg fortryder ingenting. Jeg vil behandles ordentligt, og jeg kan kun opfordre andre, som bliver behandlet på samme måde, til at søge hjælp og bistand hos vores fagforening, siger Lisbeth Hansen, som lige nu ikke er i job, men har besluttet sig for at søge væk fra det socialpædagogiske område. ■

Jeg fik et chok og sagde til ham, at han jo kendte mine skånehensyn. Men han spurgte bare, om jeg ville have et arbejde eller ikke have et arbejde

Lisbeth Hansen,
socialpædagog

MEDBORGERSKAB

Vi kan virkelig se resultater. Borgerne kommer i trivsel, når de får mulighed for at gøre noget af det, de gerne vil. Og medarbejderne bliver tændt af at se hvilken forskel, det gør for borgerne. Det er motiverende, at man lykkes som pædagog

Anette Bakkesen Buch, socialpædagog Postens Vej

Herre i eget hus

Udviklingshæmmede har demokratiske rettigheder på lige fod med alle andre borgere, men kan have brug for støtte til at udnytte medborgerskabet. Bostedet Postens Vej har gode, konkrete erfaringer med den pædagogiske opgave i at understøtte medbestemmelse og indflydelse i beboernes eget liv

Af Malene Dreyer, mad@sl.dk

Foto: Søren Kjeldgaard

Når statsministeren udskriver folketingsvalg næste gang, får en lille gruppe danskere formentlig lov til at stemme for første gang i danmarkshistorien. Et nyt lovforslag betyder nemlig, at blandt andre udviklingshæmmede borgere, der er under økonomisk og retlig værgemål, fremover får valgret til folketinget.

På Bofællesskab og Aktivitets- og læringstilbud Postens Vej i Brejning bor nogle af de borgere, som fremover kan få ret til at stemme. Og de er klar, når valget kommer. For her arbejdes der målrettet med medborgerskab.

Det var en frustreret kommentar fra en af beboerne, der i sin tid satte det hele i gang, fortæller forstander Hanne Frandsen:

– 'Jeg river min stemmeseddel i stykker, for jeg ved ikke, hvordan man stemmer'. Sådan sagde en beboer, og den kommentar kunne jeg simpelthen ikke sidde overhørig. For stemmeret er for alle borgere og noget helt særligt i et demokratisk

samfund, hvor vi skal måles på, hvordan vi understøtter udsatte borgere, siger hun.

Stemmeboks til låns

Bostedet satte derfor et forløb i gang, der skulle ruste borgerne til at tage aktivt del i demokratiet. For retten til at stemme gør det ikke alene. Man skal også have forudsætningerne for at kunne stemme. For hvad gør man konkret, når man skal afgive sin stemme? Hvad står de enkelte politikere for? Og hvad kan man egentlig spørge dem om? Det havde borgerne behov for at blive klogere på.

Op til seneste kommunalvalg holdt Postens Vej derfor valgmøder i bofælleskabets café, hvor flere af de lokale kandidater mødte op for at svare på borgernes spørgsmål. Det blev også til besøg af en valgtillidsordnet fra LEV, som viste, hvordan man konkret stemmer og fortalte om den hjælp, det er muligt at få i forbindelse med et valg. Kommunen stillede en fysisk stemmeboks til rådighed, så borgerne kunne opleve, hvordan det foregår, når man går ind bag forhænget og sætter sit kryds på stemmesedlen.

Visuelle mærkesager

For at få et indblik i de politiske emner og partierne synspunkter har beboerne arbejdet med ikoner. En hund for dyrevelfærd, en kørestol for handicapvenlighed, en jordklode for miljøet og andre visuelle symboler gør de politiske mærkesager lettere at afkode. Samtidig giver ikonerne beboere uden verbalt sprog mulighed for at give deres mening til kende ved at pege på de emner, som de lægger vægt på.

Og indsatsen har virket, fortæller Anette Bakkesen Buch, socialpædagog og stedfortræder på Postens Vej.

– Der er langt flere beboere nu, der bruger deres stemmeret. Så det har en effekt, at vi har lavet det, siger hun og understreger samtidig, at det kræver professionalisme fra personalet side.

– Som bosted skal vi naturligvis sørge for, at vi ikke påvirker beboerne partipolitisk. Og vi er fx meget opmærksomme på, at der er valgtforordnede med inde i stemmeboksen, så vi ikke skydes i skoene, at vi har ført hånden, siger Anette Buch.

Fordi det i forvejen er en del af bostedets menneskesyn at være lyttende og anerkendende over for den enkeltes behov, så flugter opgaven med at ruste beboerne til fx at stemme fint med husets øvrige pædagogiske tilgang.

– Det gælder jo på lige fod med andre af de pædagogiske opgaver, at vi ikke skal påvirke og manipulere med borgerne, siger Anette Bakkesen Buch.

Indflydelse på hverdagen

Ét er valghandlinger til byråd og folketing. Noget andet er, hvordan man får indflydelse på sit eget liv - i nærdemokratiet og i borgerens hverdag.

Under mottoet 'Herre i eget hus – et liv i læring' arbejder bostedet systematisk med at udvikle og understøtte borgernes medbestemmelse i dagligdagen, forklarer Anette Buch. Derfor har en række af beboerne været på kursus i medborgerskab og demokrati.

Kurset i medborgerskab har Postens Vej være med til at udvikle sammen med en række andre beskæftigelses- og aktivitetstilbud samt Socialstyrelsen. Det er udviklet, så personalet selv kan stå for undervisningen uden videre forudsætninger. Og det er der en vigtig pointe i, forklarer cand.pæd. Janina Gaarde Rasmussen, som er specialkonsulent i Socialstyrelsen og selv har en baggrund som socialpædagog.

– Det er jo personalet, der kender borgerne og ved, hvordan de bedst kan undervise dem. Desuden skal den viden og de færdigheder, borgerne opnår, gerne virke udenfor kurset og bruges i dagligdagen. Og her spiller personalet en helt central rolle, siger Janina Gaarde Rasmussen.

Selvbestemmelse i farver

En af metoderne i kurset går ud på at kategorisere emner efter graden af indflydelse. Beboerne sætter billeder op på tre forskellige plancher - en grøn, en gul og en rød.

Grøn står for selvbestemmelse. Her sættes det, som beboerne selv bestemmer som fx, hvad de vil spise, lave i deres fritid, se i tv osv. Gul repræsenterer medbestemmelse og gælder de ting, som beboerne bestemmer sammen med andre. Det er fx arbejdsopgaver på aktivitetscentret eller sommerfestens menu. Den røde planche er til det, som beboerne ikke har magt over – bl.a. det lovbestemte: Hvad man får i pension, hvem der er ens nabo etc.

På den grønne planche hænger blandt andet et billede af en kirke.

– Karl Erik er glad for at gå i kirke, og han bestemmer selv, at han vil gå i kirke hver søndag,

DEMOKRATI

Socialpædagog på Postens Vej, Anette Bakkesen Buch, oplever, at langt flere borgere bruger deres stemmeret, efter at bostedet har arbejdet målrettet med at ruste borgerne til at tage aktivt del i demokratiet.

Kort om kursus i medborgerskab

- Kursus i medborgerskab til voksne med udviklingshæmning er udgivet af Socialstyrelsen. Kurset består af et 4-ugers kursusforløb, som er struktureret i fire temaer: Jeg bestemmer, Vi bestemmer, Med i samfundet - og Demokrati og indflydelse.
- Kursusmaterialet indeholder bl.a. rollespilsoplæg, kopiark til øvelserne, spil, videofilm m.v. Det og vejledningen, som henvender sig til medarbejdere og ledere på tilbud efter servicelovens § 103 (beskyttet beskæftigelse) og 104 (aktivitets- og samværstilbud), kan hentes på Socialstyrelsens website.
- Specialkonsulent i Socialstyrelsen Janina Gaarde Rasmussen opfordrer til, at man i arbejdet med medborgerskab tilpasser kurset så meget som muligt til de pågældende beboere og henter eksempler fra deres egen hverdag, så begreberne bliver konkrete.

'Jeg river min stemmeseddel i stykker, for jeg ved ikke, hvordan man stemmer'. Sådan sagde en beboer, og den kommentar kunne jeg simpelthen ikke sidde overhørig

Hanne Frandsen,
forstander Postens Vej

forklarer Anette Bakkesen Buch.

Udover at definere kirkegang som selvbestemmelse skærper øvelsen også personalets opmærksomhed på beboerens interesser. Dermed fletter demokratiarbejdet sig ind i den pædagogiske opgave i at forstå den enkeltes ønsker og behov og finde veje til, hvordan de kan imødekommes.

For det er ikke altid, at beboernes ønsker kan opfyldes. Men så gælder det om at finde ud af, hvad der ligger bag ønskerne, og hvordan man kan finde andre måder at opfylde dem på, forklarer Anette Bakkesen Buch.

Hun giver et eksempel med en beboer, som har et ønske om at komme på charterferie til Mallorca. Ud fra kendskabet til beboeren prøvede personalet at blive klogere på, hvad der er det centrale i ønsket, og om det er muligt at komme i møde.

– Er det flyveturen, så kan en rundflyvning ved Legoland måske være et svar. Eller handler det om badeoplevelsen, kan vi måske tage en tur i Lalandia. Vi går på opdagelse i det og ser, om vi kan finde nogle kompromiser som opfylder noget af drømmen, siger Anette Bakkesen Buch.

Valg har konsekvenser

Når bevidstheden om egne rettigheder øges, åbner der sig også nye dilemmaer for borgerne. For med retten til fx at spise, hvad man vil, lurer

også risikoen for overvægt og usundt helbred. Derfor er der i kurset også fokus på, at valg har konsekvenser og at der følger ansvar med rettigheder, forklarer Janina Gaarde Rasmussen.

– Det kan have konsekvenser at træffe valg. Læring om rettigheder giver derfor anledning til nogle vigtige samtaler om, hvordan man forvalter sine rettigheder, siger hun.

På Postens Vej har diskussionerne omkring selvbestemmelse da også ført til diskussioner og dilemmaer omkring emner som påklædning og personlig hygiejne. Det kan føre til pædagogiske udfordringer, men også nye erkendelser, forklarer Anette Bakkesen Buch.

– At arbejde med medbestemmelse kræver, at vi lægger nogle af vores normer og vaner til side, at vi tager nogle diskussioner om etik og løbende reflekterer over, hvordan vi løser vores opgave. Det kræver engagerede og nysgerrige pædagoger, som går på med krum hals, siger hun.

Til gengæld giver det også arbejdsglæde. Arbejdet med medborgerskab er berigende for både beboere og personale.

– Vi kan virkelig se resultater. Borgerne kommer i trivsel, når de får mulighed for at gøre noget af det, de gerne vil. Og medarbejderne bliver tændt af at se hvilken forskel, det gør for borgerne. Det er motiverende, at man lykkes som pædagog. Det giver en faglig stolthed, siger Anette Bakkesen Buch. ■

MEDBESTEMMELSE

Via beboerrådet er beboerne fx med til at bestemme, hvilket orkester der skal spille, og hvad menuen står på. Der stemmes ved hjælp af smiley'er og fotos.

Frihed på fire hjul

Det handler om at finde veje til at opfylde drømme, indgå i fællesskabet og have indflydelse - og om retten til at tage sig en smøg. For Mikkel er en havetraktor med til at opfylde hans drøm - og give ham mulighed for at bidrage til fællesskabet

Af Malene Dreyer, mad@sl.dk
Foto: Søren Kjeldgaard

Som mange andre yngre mænd drømmer Mikkel om at få sin egen bil og et kørekort, så han selv kan køre den. Men for 31-årige Mikkel Nielsen, der bor på bofællesskabet Postens Vej i Brejning, ligger drømmen ikke lige til højrebenaet på grund af hans handicap.

Nogle gange kommer svaret på ens drømme dog i andre former end først antaget. I dette tilfælde eksempelvis i form af en havetraktor. Godt nok er det ikke en Ford Escort, men Mikkel Nielsen kom i nærheden af drømmen om frihed på fire hjul og rattet i egne hænder alligevel; nu har han den faste tjans med at klippe græsset på de brede plæner omkring Postens Vej.

Eksemplet viser, hvordan det for personalet på Postens Vej handler om at finde frem til, hvordan man på trods af forhindringer kan imødekomme nogle af de drømme og ønsker, beboerne har, forklarer Anette Bakkesen Buch socialpædagog og stedfortræder på Postens vej.

– Vi siger ikke 'det kan du bare ikke'. Vi lytter og finder ud af, om der er nogle andre veje i det - og om vi kan opfylde drømmen via nogle kompromiser, siger hun.

Indgår i fællesskabet

Havetraktoren blev et skridt i retning af det ønske, Mikkel Nielsen har. Men samtidig bidrager han gennem plæneklippertjansen med sine kompetencer til fællesskabet og de mange daglige opgaver, der skal løses på Postens Vej.

– Vi er jo dybt afhængige af, at Mikkel får slået græsset. Ligesom vi er af vores andre beboere, der arbejder i køkkenet, i cafeen eller pakker bestikket i cafeen, siger Anette Bakkesen Buch.

Mikkel Nielsen er godt inde i de forskellige grader af indflydelse, han har på sit eget liv.

I hverdagen skal balancen mellem selvbestemmelse og medbestemmelse findes, når det eksempelvis handler om cigaretter.

– Jeg ryger 20 cigaretter om dagen, men det er personalet, der administrerer dem for mig. Jeg har 15 til dagens løb, og så får jeg fem til om aftenen. Det er en god ordning, fortæller Mikkel Nielsen.

Alle har ret til at stemme

Mikkel er også godt tilfreds med at få hjælp til at passe på pengene og har en økonomisk værge. I hans øjne er det bestemt ingen forhindring for at deltage i demokratiet.

– Man kan godt stemme til et folketingsvalg, selvom man får hjælp til at styre sin økonomi. Alle mennesker skal have ret til at stemme på dem, de gerne vil, siger Mikkel Nielsen.

Han ved godt hvem, der får hans stemme til næste valg. Og det er ikke pædagogerne, der bestemmer, men beboernes eget valg, understreger han. Personligt vægter han blandt andet dyrevelfærd og en ren klode højt.

– Jeg stemmer på Socialdemokratiet, lyder det fra Mikkel Nielsen. ■

STOLTHED

Han drømte om kørekort og egen bil. Men for Mikkel Nielsen gik drømmen om frihed på fire hjul i opfyldelse i form af en havetraktor. I dag har han ansvaret for at klippe græsset omkring Postens Vej.

Forsorgshistoriker: Stemmeret et kæmpe fremskridt

Stemmeret til alle ved folketingsvalg markerer afslutningen på et mørkt kapitel i måden, vi har behandlet samfundets svageste på. Men kampen for lige rettigheder fortsætter, lyder det fra forsorgshistoriker Henning Jahn

Af Marie Dissing Sandahl, mds@sl.dk

Stemmeret til folketinget uanset evnen til at styre egen økonomi er et kæmpe fremskridt for ligestillingen af mennesker med handicap. Sådan lyder vurderingen fra Henning Jahn, der er ekspert i forsorgshistorien i Danmark og selv har været leder for bo- og beskæftigelses-tilbud for udviklingshæmmede.

– Det har garanteret kæmpe betydning for dem, det berører. Og det er imponerende, at det er mange af de udviklingshæmmede selv, der har kæmpet kampen, siger han.

Ser man på den nye lov i et historisk rids, er det en kæmpe begivenhed, at stemmeretten nu gælder for alle uanset økonomisk værgemål – og også til folketingsvalg og ikke kun regions- og kommunalvalg. For et af de mørkere kapitler i danmarkshistorien handler om den måde, de svageste i samfundet er blevet behandlet på.

I 1934 blev den såkaldte åndssvage lov vedtaget. Den byggede helt basalt på, at 'de degenererede' skulle interneres og fjernes fra samfundet. Samtidig skulle de forhindres i at få børn. Tankegangen var, at de ellers ville formere sig med stor hast og dermed omstyrte samfundet, forklarer Henning Jahn.

– Det bekæmpede man ved tvangssterilisere og placere dem på 11 institutioner, der blev oprettet. Den interneringslov bar præg af racehygiejne, og det var et forsøg på at eliminere alt lige fra samfundets sølle stakler til mennesker med psykiske eller fysiske handicap. På 25 år blev 17.000 mennesker interneret, siger han.

Magtforholdet skifter

I 1959 vedtog Folketinget en ny åndssvage lov. Daværende chef for Åndssvageforsorgen N.E. Bank-Mikkelsen var bannerfører for indførelsen af det normaliseringsprincip i loven, som landets

handicappolitik og også FN's handicap-konvention bygger på i dag.

Da loven blev rullet ud, og en ny forsorg opstod udenfor de store anstalter, betød det, at tusindvis af mennesker for første gang oplevede frihed – og privatliv til fx toiletbesøg, lyder det fra Henning Jahn.

En frihed, der blev udbygget: I 1978 blev ubegrundet magtanvendelse forbudt, og det betød frihed til mennesker, der havde været fastspændt dag og nat i mange år.

Gennem 1980'erne og 90'erne skete udflytningen fra de gamle anstalter, og nogle helt nye liv tog form. En udvikling, der ifølge Henning Jahn kun kunne lade sig gøre på grund af det pædagogiske personale.

Udviklingen gik herefter hurtigt fra store sovesale og lange rækker af toiletter uden døre til meningsfulde samværs- og aktivitetstilbud. Muligheden for førtidspension slog magtforholdet fast: Det er borgerens hjem, for husleje og mad betales med egne penge.

Rettigheder kan forsvinde

Men selvom stemmeretten nu snart er sikret, er der dog stadig et stykke vej tilbage, før vi lever op til FN's handicap-konvention, lyder formaningen dog fra forsorgshistorikeren.

– Det handler om inklusion, tilgængelighed og compensation. Og der er vi jo stadig langt fra at være i mål, siger han og peger på tilgængelighed på fx museer som et eksempel.

– På museer er der ofte en masse tekst, og der er mange udviklingshæmmede, der ikke kan læse. Hvordan kan de få en god museumsoplevelse? Der ville det være en god idé med en pædagogisk tolk, der kunne oversætte til mennesker med et kognitivt handicap, så flere fik en god oplevelse, forklarer Henning Jahn.

Én ting er at opnå nye rettigheder. Men noget andet er kampen for at fastholde de erhvervede rettigheder, lyder advarslen også:

– Vi ser indimellem sager, hvor kommuner ønsker at tvangsflytte folk. Eller kommuner, der bygger botilbud med op til 60 boliger med egne aktivitetstilbud, der på mange måder minder om de gamle totalinstitutioner. Her behøvede ingen af borgerne komme udenfor murene, og det omkringliggende samfund ikke behøvede at tage stilling til dem, der var anderledes. ■

FACEBOOK

Ja eller nej tak til uniformer?

I Aalborg Kommune har man kørt et projekt, hvor socialpædagogisk personale har skullet bruge arbejdsdragter i stedet for deres private tøj på arbejdspladsen. Det satte gang i debatten på Socialpædagogens facebookside:

Af Tina Løvbohm Petersen, tln@sl.dk

MAIKEN AGERTOFT JØRGENSEN:

Et kæmpe NEJ til uniform! Har kæmpet imod det på et ældrecenter, og jeg tabte til sidst kampen. Er enig i, at i pleje giver det mening - men sgu ikke i relations/motivations/aktivitetsarbejdet!

HEIDI VONSILD JESSEN:

Jeg har arbejdet 16 år på bosted for fysisk/psykisk-udfordrede børn og unge. Her fik vi ikke tøjtillæg, men en 'delings-t-shirt', vi kunne bruge, hvis vi vidste, at vores egen bluse blev beskidt/ødelagt ved pleje af et barn. Vi måtte vaske tøj hver dag og fik af og til tøjet ødelagt (...). Nu arbejder jeg på et demensafsnit, hvor jeg har 11 sæt uniformer. Det er ikke verdens smukkeste eller bedst siddende tøj, men jeg elsker det. Så dejligt at kunne lægge det i en container hver dag ved fyraften og dejligt at kunne skifte, hvis man bliver meget våd eller meget beskidt. Så jeg stemmer helt sikkert FOR uniformer, på de arbejdspladser, hvor det er relevant.

MICHAEL ERIKSEN:

Ideen om, at uniformer betyder en dyt for forholdet imellem pædagog/fagarbejder og beboer, som ikke allerede implicit eksisterer i forholdet, er født i en hippies tanketåger.

RIKKE SORTFELDT HALKJÆR:

Har arbejdet et sted, hvor der blev rykket og slidt i mit tøj af en borger, der var fysisk og psykisk udfordret, der kunne det have været rart med enten tøjpengetil-læg eller en slags uniform.

ARNE BJERRING:

Nu har jeg været med på området siden 80'erne og siger nej til uniform. Det er et voldsomt tilbageskridt, da der tilsyneladende igen sigtes mod udviklingshæmmede som syge objekter, vi skal beskyttes imod. Vi skal ikke have ro, renlighed og regelmæssighed tilbage. Skal vi så også have sygeplejersker som ledere igen? Nej, vi skal vist op på dupperne og gå imod den institutionelle tankegang, der ligger bag. Hvis der skal udføres urentligt arbejde, må der på stedet være nogle værnemidler.

LINE MELGAARD:

Vi er nogle, der ved, at uniformer ikke er lig med kitler. På nuværende tidspunkt har mange medarbejdere 'slagterforklæde', når borgere skal i bad - er det ligeværdigt? Er simpelthen så ærgerlig over, at de medarbejdere, der synes, det er en god ide, ikke får en stemme i diverse artikler. Jeg tænker faktisk godt, at sygeplejersker og fx træningsenheden i Aalborg kan arbejde ligeværdig i arbejdstøj - alt efter hvilken teori, man hælder til.

STEFFEN FRANTZEN:

Er det virkelig det største problem i branchen lige nu? Hvad med et nej til for meget computerarbejde og ja til mere borgertid?

TANYA NÆSBY NYMARK POULSEN:

Max slitage af vores tøj - nej tak! Forhandling af tøjpenge - JA tak! Uniformer er ikke at fortrække, men arbejdet slider enormt på vores tøj, og tøjpenge er afskaffet, så SL burde forhandle sig frem til tøjpenge, ligesom FOA har gjort.

NYTÅRSHILSEN

Tak for året der gik

Grin. Kram. Glæde. Skuffelse og bekymring. Det er nogle af de ord, der løber gennem hovedet mig, når jeg ser disse billeder fra 2018. Faktisk giver de et meget præcist billede af året, der er gået. For det har været et år med både gode og dårlige elementer. Vi fik landet en overenskomst. Vi fik taget hul på projektet 'Vi er Socialpædagogerne', hvor vi sammen skal skabe den bedste fagforening.

Men 2018 har også været året med mere børnefattigdom, flere unge hjemløse på gaden og pres på de mest udsatte. Det SKAL vi have lavet om på - og så er det jo godt, at vi tager hul på et nyt år.

Jeg ønsker jer et godt nytår - og jeg håber på det samme for alle de borgere, vi arbejder med.

*Benny Andersen,
forbundsformand i Socialpædagogerne*

LYKKE

Håndboldligaen LykkeLiga for børn med udviklingshæmning har fået Socialpædagogerne som ligasponsor i tre år - og trækker derfor i spillertrøjer med teksten 'Socialpædagogerne' på maven.

DRØMME

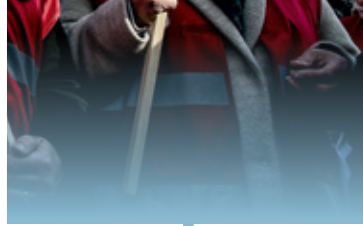
Louises cykeldrøm blev til virkelighed, da hun gennemførte cykelløbet 'Tour de Fri'. Et cykelløb, som hun selv har planlagt sammen med socialpædagog Jonna Kalstrup Hess - stærkt inspireret af Tour de France.

PIONERER

Der skal altid være tid til en ostemad og en god snak. Sådan siger socialpædagog Kjell Vindevoghel, som er med til at gøre nætterne på plejecentret lettere for urolige ældre borgere med demens.

OPBAKNING

'Tina viste mig tillid. Det havde en kæmpe betydning for mig. Mere end man måske lige regner med'. Citatet stammer fra 20-årige Rikke Brinck, som med mere end 100 indlæggelser og flere selvmordsforsøg bag sig fik hjælp fra socialpædagog Tina Frydenlund.

FÆLLESSKAB

I hver en krog af landet stod socialpædagoger samlet om ét fælles budskab: Vi er noget værd - og vi vil have den løn, vi fortjener. OK 2018 kom i hus - og blev stemt hjem med et rængende ja og rekordmange stemmer.

BESKÆFTIGELSE

Jobfesten bør gælde alle. Også mennesker med handicap. Derfor har Socialpædagogerne i løbet af året sat fokus på, hvad der skal til for at skabe gode jobmatch mellem borgere med funktionsnedsættelser og virksomheder.

KRAM

På Bostedet Hulegården i Brøndby er sex aldrig et fy-ord, siger nyuddannede Signe Vincentz, som finder det helt naturligt, at man som socialpædagog også støtter beboerne i at håndtere følelser og drifter.

FINANSLOV

Hjemrejseydelse bremser Joys arbejde

Som bostøtte for psykisk sårbare flygtninge kommer Joy McPhillips tæt på de mennesker, der mister penge som følge af finansloven. Nedsættelsen af ydelsen til flygtninge kommer også til at gå ud over hendes socialpædagogiske arbejde

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Foto: Thomas Priskorn

En blev tortureret og skjuler nu foden med den manglende tå under en sort strømpe. En anden har svært ved at sove, fordi han tænker på de bombefly, der dræbte hans familie.

Som bostøtte for psykisk sårbare flygtninge kommer socialpædagog Joy McPhillips tæt på mennesker, der er kommet til Danmark som følge af kriges rædsler. Og da hun på TV hørte om den netop vedtagne finanslov, berørte det hende meget. Et af elementerne går på en beskæring af det, der i dag hedder integrationsydelse, og som i fremtiden skifter navn til 'selvforsørgelses-, hjemrejse- og overgangsydelse.'

En beskæring, der betyder, at enlige forsørgere mister 2.000 kr. om måneden, mens par mister 1.000 kr. pr. person.

– De mennesker, jeg møder gennem mit arbejde, er i forvejen så pressede økonomisk, at jeg har svært ved at se, hvordan det skal lade sig gøre at skære yderligere. De er fx allerede nu rigtig gode til at gå efter tilbud, når de køber mad, siger Joy McPhillips.

Mens en kontanthjælpsmodtager med børn i dag får 14.993 kr. om måneden før skat, får en enlig forælder på integrationsydelse i dag 11.993 kr., og det er det beløb, der fremover skal skæres ned til 9.993 kr.

– Og så får en enlig flygtningeforælder jo 5.000 kr. mindre end en enlig på kontanthjælp, siger Joy McPhillips.

En socialpædagogisk udfordring

Joy McPhillips er først og fremmest ked af finansloven på vegne af de mennesker, der rammes af lavere ydelser. Men hun er også ærgerlig over, at det kommer til at hæmme hendes socialpædagogiske arbejde.

– Som bostøtter er det vores kerneopgave at sætte fokus på den mentale sundhed. Men allerede i dag er vi nødt til at bruge meget energi på at hjælpe med praktiske opgaver, der knytter sig til dårlig økonomi. Fx er vi nødt til at bruge rigtig meget tid på at hjælpe med at ansøge om ekstra tilskud til medicin, hvis borgerne ikke har råd til at betale den – og heller ikke kan klare sig uden. Og allerede nu ender mange alligevel med at få afslag. Jeg kan forestille mig, at der fremover kommer til at gå endnu mere tid med den slags opgaver, siger hun.

Som et konkret eksempel på et dilemma nævner hun borgere, der på grund af posttraumatisk stress får ordineret antidepressiver.

– Og hvis det fx koster et par hundrede kr. om måneden, kan belastningen ved at undvære de penge nogle gange næsten være større end belastningen ved ikke at få medicinen.

Tager energi

Joy McPhillips vil gerne sætte mere fokus på sammenhængen mellem fysisk og psykisk sundhed, så posttraumatiserede flygtninge undervises i betydningen af sunde vaner, kost og motion.

– Men det bliver formentlig endnu sværere at arbejde med den slags, når borgerne bliver yderligere presset økonomisk. For det er svært at have overskud til ændringer i hverdagen, hvis man er helt stresset over at have for få penge til huslejen, siger hun.

I dag arbejder socialpædagogen også meget med at hjælpe de posttraumatiserede flygtninge med at finde en mening med tilværelsen, og i den forbindelse er ændringen af navnet på integrationsydelsen også et socialpædagogisk båndspænd.

– Det er et helt andet signal at tale om en hjemrejseydelse end en integrationsydelse, og det får konkret betydning i mit arbejde. Jeg plejer at gøre meget ud af at sige, at der nok skal være en plads til dig i samfundet - også selv om det måske bliver i en form for beskyttet beskæftigelse. Men det bliver sværere at komme igennem med budskabet, når der samtidig sendes et signal om, at borgeren egentlig ikke hører til og bare skal rejse hjem.

Selv om Joy McPhillips er bostøtte for voksne og ikke direkte arbejder med børnene, er hun også bekymret for, at den dårligere økonomi skal ramme dem.

– Allerede i dag kan jeg se, at økonomien går ud over børnene. Både fordi de ikke kan få de samme ting og oplevelser som deres jævnaldrende, men også fordi den dårlige økonomi presser deres forældre mentalt. ■

Læs mere om Joy McPhillips arbejde i artiklen 'Joy er den røde tråd' bragt i Socialpædagogen nummer 1, 2016 - kortlink.dk/w6wz

5 vigtige elementer ved finansloven

Finansloven for 2019 kan både få direkte og indirekte betydning for dit arbejde som socialpædagog. Her gennemgår vi de fem vigtigste elementer – set med socialpædagogiske briller

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Afskaffelse af satspuljen. Flere penge til psykiatrien. Nedsættelse af integrationsydelsen, der også skifter navn. Der er flere elementer ved finansloven, der kan få direkte eller indirekte betydning for socialpædagogisk arbejde. Her gennemgår vi de 5 vigtigste punkter.

1. Satspuljen afskaffes

Med afsløringen af formodet svindel for 110 mio. kr. er satspuljen kommet på alles læber. Men nu skal puljen lukkes og til dels erstattes af en ny pulje, der ligesom satspuljen skal gå til udsatte borgere. Derudover er det tanken, at midler til udsatte i højere grad skal findes direkte på finansloven. Præcis hvor mange midler afgøres først efter folketingsvalget, men det er under alle omstændigheder slut med den omdiskuterede finansiering, hvor satspuljen blev betalt med en fastfrysning af overførselsindkomster som fx dagpenge og folkepensioner. I stedet får folkepensionister fremover flere penge mellem hænderne, mens fx dagpengemodtagere får en obligatorisk pensionsordning.

Socialpædagogernes formand Benny Andersen opfordrer til at hæve ambitionsniveauet på det sociale område og siger:

– Det er nu, der er anledning til, at politikerne reelt kan lave en langsigtet socialpolitik til gavn for det enkelte menneske og for hele samfundet. Vi ønsker os en håndfast garanti og sikkerhed for, at der kommer kontinuitet og langsigtede indsatser på det sociale område. For det er ganske enkelt katastrofalt, hvis der nu skabes usikkerhed om fx tilbud til psykisk sårbare mennesker. Vi risikerer, at alle de resultater, vi har opnået med socialpædagogiske indsatser de seneste år, ryger ud med badevandet.

2. 100 mio. kr. til psykiatrien

Med efterårets vedtagelse af psykiatriplanen blev det besluttet at tilføre 100 mio. kr. til psykiatrien, som bl.a. skal bruges til udvikling af intensiv behandling i voksenpsykiatrien og intensive børne- og ungdomspsykiatriske teams. Nu er midlerne afsat på finansloven.

3. En mia. kr. til udsatte børn

Regeringens børneudspil '1000' dage, der blev præsenteret i sensommeren, er også kommet på finansloven. Hermed afsættes en mia. kr. til sårbare og udsatte familier. Midlerne skal især bruges til flere pædagoger i daginstitutioner med mange udsatte børn, men der er også sat 115 mia. kr. af til hjemmevejledning i sårbare familier. Om dette siger Socialpædagogernes formand, Benny Andersen:

– Det er glædeligt, at der er tænkt i, at socialpædagoger skal ud i hjemmene som hjemmepædagoger og hjælpe familier, hvor der er brug for støtte for at undgå mistrivsel. For vi ved, at en tidlig socialpædagogisk indsats virker.

4. Integrationsydelsen falder – og skifter navn

Integrationsydelsen sættes ned, så enlige forsørgere med børn får 2.000 kr. mindre om måneden før skat, mens par hver får 1.000 kr. mindre. Samtidig ændrer ydelsen navn til selvforsørgelses- hjemrejse og overgangsydelse.

5. Hverken mere eller mindre til Arbejdstilsynet

Arbejdstilsynets bevillinger fastholdes i 2019 på samme niveau som i 2018, selv om der set med Socialpædagogernes øjne burde sættes flere penge af til et bedre arbejdsmiljø. Efter planen skal det dog drøftes, om der skal sættes flere midler af til en flerårig indsats fra 2020.

ANBRAGTE

Jeg tror, det kommer til at ændre den måde, man laver visitation på fremover. For os er noget af det vigtigste at sikre det rette match, så den unge kommer rigtigt fra start i voksenlivet

Gert Landergren Due, formand for Socialpædagogerne Østjylland

En bedre start på voksenlivet

Aarhus kommune går nu nye veje for at skabe en bedre overgang til voksenlivet for kommunens udsatte unge og unge med handicap. Forandringsprojektet er blevet til i samarbejde med blandt andre Socialpædagogerne Østjylland

Af Malene Dreyer, mad@sl.dk
Foto: Dokumentarkompagniet / TV2

For de fleste af os står han helt klart. Jørn fra tv-dokumentaren 'Mors lille dreng på egne ben', for hvem det gik helt skævt, da han fyldte 18 år.

Dokumentaren blev sendt sidste sommer og viste, hvordan teenageren Jørn blev tabt på gulvet i overgangen mellem børne- og voksensystemet. På trods af at han har været kendt af kommunen hele sit liv og har flere psykiatriske diagnoser, blev han ikke grebet tilstrækkeligt, da børne- og ungeforvaltningen slap ham.

Jørns historie blev imidlertid anledning til et vendepunkt. For i kølvandet på dokumentaren tog Byrådet i Aarhus med socialchef Lotte Henriksen i spidsen et initiativ, der skal lave markant om på overgangen til voksentilværelsen for de unge, som har brug for kommunal støtte.

Det har nu resulteret i et forandringsprojekt,

som de næste halvandet år skal afprøve løsninger, der gør overgangsperioden bedre.

Lyttede til de unge

For Lotte Henriksen stod det klart, at der skulle helt andre boller på suppen for at skabe forandring, hvis Jørn-sagen ikke skulle gentage sig.

– Skal det lykkes at gøre noget ved det, er vi nødt til at gøre noget andet og lytte til, hvad det er, der bliver sagt, siger Lotte Henriksen.

Derfor samlede forvaltningen i juli 2017 en række parter på området, heriblandt Socialpædagogerne og andre organisationer. Det blev startskuddet til et inddragende og intensivt arbejde med det formål at finde frem til, hvad der skal til for at skabe en bedre overgang til voksenlivet.

Undervejs er de unge selv blevet spurgt om, hvad de savner - og hvad de har brug for i overgangen til voksenlivet. Samtidig er også de pårørende og medarbejderne i kommunen blevet inddraget. Forløbet har ført til fem nye tiltag, som skal afprøves i praksis.

En håndholdt plan

Først og fremmest skal overgangsforløbet tidligere i gang – allerede i de tidlige teenageår. Og så skal der lægges en plan for forløbet, som er den unges egen. Der skal være et overlap mellem gamle og nye støttepersoner, og den unge skal fx selv være med til at udpege en kontaktperson, som er

tovholder på overgangsforløbet.

– Det nye er blandt andet, at vi gør noget langt tidligere. Allerede fra 14-årsalderen skal der tages hul på en plan. Det skal være en håndholdt plan, som den unge selv kan være bærer af og forstå, siger Lotte Henriksen.

Håndholdt i bogstavelig forstand i form et konkret kommunikationsværktøj som den unge kan bruge, fx en pixi-folder eller en visuel beskrivelse af den unges forløb.

Samarbejde på tværs

En ny organiseringsmodel skal sikre et langt tættere samarbejde omkring den unge. Fremover skal myndighederne arbejde sammen i teams, både på tværs af forvaltninger og på tværs af instanser, så man får et tættere samarbejde mellem myndighed og udfører - dvs. dem, der har med den unge at gøre til daglig som eksempelvis plejefamilien eller døgninstitutionen.

– Tanken er, at der skal være en gennemgående gruppe af medarbejdere omkring den unge gennem hele forløbet. Og så skal det være tydeligt, hvem der har hvilke roller - og hvilke forventninger der er til de forskellige parter i sagen, fortæller Lotte Henriksen.

Endelig skabes der nye muligheder for at køre flere indsatser på samme tid hen over det 18. år for på den måde at få en mere smidig og fleksibel løsning tilpasset den enkelte uge.

– Det kan være, at vi skal strække et tilbud ud over det 18. år eller tilknytte bostøtten lidt tidligere. Eller at vi fx skal doble op på nogle indsatser i en periode med henblik på, at man bedre kan klare sig selv bagefter, siger Lotte Henriksen.

Sammen om at finde løsninger

Formand for Socialpædagogerne Østjylland Gert Landergren Due har været inddraget i hele processen. Han synes, at det nye projekt ser meget lovende ud og tror på, at det er den rette vej at gå med et stærkere samarbejde i team mellem instanserne omkring den unge.

– Jeg tror, det kommer til at ændre den måde, man laver visitation på fremover. For os er noget af det vigtigste at sikre det rette match, så den unge kommer rigtigt fra start i voksenlivet. Det kræver samarbejde, og det kræver, at dem, der kender den unge, kan bidrage med viden til dem, der skal tage over.

Kredsformanden roser kommunen for at være visionær og involverende i dette tilfælde.

– Efter Jørn-sagen så vi en forvaltning, som ikke bare gik i flyverskjul og lavede en skrivebordsløsning. Derimod åbnede de op og spurgte ud til os, der ved noget om det: Hvad skal der til? Og det samarbejde har båret frugt, siger Gert Landergren Due.

Både han og socialchefen tror på, at indsatsen er en investering, som betaler sig i det lange løb. For en øget indsats i overgangsperioden kan medføre, at den unge i højere grad kan klare sig selv senere i livet.

– Jeg tror, der ender med at være økonomi i det her. Man kan ramme mere præcist første gang, og det betaler sig for alle parter, siger Gert Landergren Due. ■

VENDEPUNKT

Dokumentaren 'Mors lille dreng på egne ben', der viste, hvordan det gik helt skævt for Jørn, da han fyldte 18, blev et vendepunkt i Aarhus Kommune. Det har ført til et projekt, der skal sikre en bedre overgang fra barn til voksen for borgere som fx Jørn.

Kort om projekt 'Sammenhæng i overgangen til voksenlivet'

Projektet inddrager 30 unge i aldersgruppen 14-23 år. Der er afsat 2 mio. kr. til projektet, som partierne i Aarhus Byråd er enige om at tiltræde.

Projektet skal være med til at understøtte, at flere unge kommer i uddannelse og beskæftigelse og derved får en god start på voksenlivet.

De unges mål, motivation, potentialer og livsperspektiver skal stå i centrum for den faglige indsats.

De 5 centrale tiltag i projektet, kaldet prototyper, er:

1. Mit overgangsforløb – kommunikationsværktøjer i dialogen
2. Samarbejdsmodel
3. Organisering i teamstrukturer
4. Mulighed for flere indsatser henover det 18. år
5. Mulighed for at intensivere indsatsen

LIVSOVERGANGE

Det slog mig helt ud

Find et andet job. Det var overlægens anbefaling, da Lise Vinther fik konstateret kronisk PTSD og blev sygemeldt efter flere voldsomme overfald. Nu er den 61-årige socialpædagog erklæret rask på papiret. Men det er ikke alle sår, der heler

Af Lea Holtze, nyhedsrum@sl.dk
Foto: Nils Lund Pedersen

Jeg er ræd for at miste, og jeg kan ikke tåle larm. Jeg får hjertebanken og går i panik. Og jeg kan ikke huske fra næse til mund. Tankerne om overfaldene ligger i baghovedet hele tiden

’Pas på, pas på!’, råber kollegaen. Svend kommer stormende bagfra og griber fat om Lise Vinthers hals, imens han skriger hende ind i øret. Han rækker ud efter nøglebundtet på bordet for at fyre dem gennem rummet, og Lise Vinther får vristet sig fri. Men straks efter har han fat om halsen på hende. Og hendes ansigt begynder at skifte kulør.

– Jeg troede simpelthen, jeg skulle dø. Jeg husker faktisk ikke ret meget mere. Jeg gik totalt i chok, fortæller Lise Vinther.

Kort tid forinden var beboere og personale blevet flyttet til nye lokaler. Og her kom reaktionen, fortæller Lise Vinther.

– Der gik det galt i deres verden og også i min.

Hun ser med blanke øjne frem for sig, alt imens hun genkalder sig erindringerne om skæbne-dagen i 2009 på det bo- og beskæftigelsestilbud for voksne med udviklingshæmning, hvor hun ellers elskede at arbejde. Dagen, der resulterede i en længerevarende sygemelding, kostede Lise Vinther jobbet og vendte fuldstændig rundt på hendes liv.

– Når Svend blev frustreret og ikke magtede det hele, baskede han en hånd gennem et vindue. Men han havde aldrig tidligere ladet det gå ud over personalet eller andre beboere. Det gjorde han nu, og et par dage senere gik Henriette også amok, fortæller hun.

Også her var Lise Vinther midt i orkanens øje, da vaser og stole blev smadret. Fire politibetjente

måtte tilkaldes for at lægge Henriette i håndjern og køre hende til den lukkede afdeling.

Det hele kom tilbage

Lise Vinther er langt fra den eneste socialpædagog, der har været udsat for et overfald på arbejdspladsen og er gået gennem den krise, der kan følge efter. Mindst 137 ansatte på bosteder har fra 2013 til 2017 anmeldt posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD) som arbejdsskade, viser tal fra Arbejdsmarkedets Erhvervs sikring. Og Socialpædagogerne har i de seneste år oplevet en stigning i antallet af medlemmer, der bliver psykisk syge af deres arbejde.

I Lise Vinthers tilfælde blev hun efter de voldsomme hændelser flyttet til en anden afdeling, hvor der ikke var udadreagerende borgere. Og de næste år gik det godt. Indtil der atter skulle omstruktureres, og Lise Vinther fik besked om, at hun skulle arbejde i et andet hus, hvor hun vidste, at der var en udadreagerende borger. Så vendte det hele tilbage.

– Indtil da kunne jeg leve med min PTSD, fordi der ikke var nogen, jeg skulle være bange for. Jeg havde selvfølgelig altid øjne i nakken – det har jeg stadig. Og jeg skulle ikke have borgerne bag mig. Men lige dér mistede jeg alt, og angsten kom for alvor op i mig, fortæller hun.

Anbefalingen fra lægen på Psykiatrisk Center Middelfart var klar: Find et helt andet job. Men det kunne ikke passe, tænkte Lise Vinther, der elskede sit arbejde.

– Udadreagerende eller ej – det var lige mig. For jeg mærkede, at vi gjorde en forskel for dem hele tiden, siger hun.

Lurer under overfladen

Men lederens krav om, at hun skulle tilbage og arbejde med borgere, der kunne være udadreagerende, betød, at Lise Vinther var tvunget til at sygemelde sig, og efter et halvt år blev hun afskediget.

Siden da har angst, hukommelsessvigt og stress fulgt Lise Vinther dag og nat. Uroen kommer fx op i hende, når hun sidder bag rattet, og Svend pludselig dukker op i bevidstheden.

RASKMELDT

Trods en kronisk PTSD-diagnose er Lise Vinther erklæret rask. Men hun føler sig stadig ikke klar til at arbejde på et døgntilbud igen.

– Så må jeg køre ind til siden, stå ud af bilen og tage ti dybe vejrtrækninger for at kunne køre videre, fortæller hun.

Hvis Lise Vinthers mand skal en tur til Aalborg med arbejdet, skriver han det på tavlen i køkkenet, for ellers kan Lise ikke huske, hvor han er. Og hvis hun kan høre svinestien på nabogården, må hun skrue op for musikken, for at lydene ikke forvandler sig til Svends skrig for hendes indre øre.

– Jeg er ræd for at miste, og jeg kan ikke tåle larm. Jeg får hjertebanken og går i panik. Og jeg kan ikke huske fra næse til mund. Tankerne om overfaldene ligger i baghovedet hele tiden, siger hun.

At føle sig nyttig

På trods af sine mén er Lise Vinther lige så fast i blikket, som hun var fast besluttet på, at hun ikke skulle overflyttes til en afdeling med udadreagerende borgere igen. Og hun er i dag stadig overbevist om, at det var den rigtige beslutning. Derfor er hendes råd til alle andre, der havner i en lignende situation, at stoppe op i tide.

Men, erkender hun samtidig - det var både en stor overraskelse at skulle forlade arbejdslivet før tid og en stor sorg at sige farvel til borgerne.

– Mit arbejde betød alt for mig. Og når jeg mødte ind, kom de mig glade i møde. Jeg brændte virkelig

for at give dem et godt liv. Og alene det at komme hjemmefra og komme ud og gøre nogle mennesker glade betyder virkelig meget, fortæller Lise Vinther.

I dag går dagene derimod med at lave stoftryk, strikke, sy og male. Det giver ro i hovedet. Og så søger hun atter arbejde. For i februar annoncerede kommunen at hun – på trods af sin kroniske PTSD-diagnose – er rask.

– Jeg har en sød og forstående sagsbehandler, som holder hånden lidt under mig. Men det er en kamp med systemet, for jeg skal jo søge job hver uge, selvom jeg godt ved, at jeg har både helbredet og alderen imod mig, siger hun.

På grund af risikoen for overfald er det desværre slut med at arbejde på døgntilbud, tilføjer Lise Vinther. Støj fra børn i en vuggestue eller børnehave trækker også angsten. Men hun søger alt fra skoler og SFO'er til stillinger som graver, rottefænger og piccoline. For Lise Vinther har været på arbejdsmarkedet siden 1973. Hendes håb er at komme i arbejde igen.

– Bare jeg dog kunne komme ud og tænke på noget andet. Det er det med at føle sig nyttig. Jeg kunne gøre så meget godt derude. Det er bare lige spørgsmålet om hvor og hvornår.

Borgerne i denne artikel optræder under pseudonym.

Livsovergange

Livet som socialpædagog kan byde på mange sving på vejen. Fagbladet Socialpædagogen har fulgt en række medlemmers rejse igennem nogle af livets små og store overgange – fra den allerførste dag, hvor man bliver udklækket som socialpædagog, til den allersidste, hvor man lægger livsværket på hylden.

Læs flere socialpædagogers beretning om livsovergange på socialpaedagogen.sl.dk/livsovergange

SYGEDAGPENGE

Sag om løntræk for Højesteret

En principiel sag om modregning for sygedagpengerefusion skal nu for Højesteret. Det kan få konsekvenser for lignende sager

Af Malene Dreyer, mad@sl.dk

Må en arbejdsgiver trække medarbejdere i løn under sygdom, hvis medarbejderen ikke er berettiget til sygedagpenge, og arbejdsgiver dermed går glip af sygedagpengerefusion? Det spørgsmål har først byretten i Nykøbing Falster og siden Østre Landsret taget stilling til, da Socialpædagogerne førte en sag

for et medlem mod Vordingborg Kommune.

I begge tilfælde lød rettens afgørelse, at det må arbejdsgiver ikke. Nu indbringes sagen imidlertid for Højesteret.

At sagen hermed genoptages, kan få betydning for lignende sager. Der kan gå op til et år, før der falder dom i Højesteret. For at undgå, at tilsvarende sager forældes i mellemtiden, opfordrer Socialpædagogerne til, at medlemmer, som er i en lignende situation, eller som har været det tidligere, kontakter kredsen. Så er du blevet trukket i løn, mens du har været sygemeldt, bør du kontakte din kreds.

Mistede retten

Sagen fra Vordingborg opstod, da et medlem under sin

sygemelding ikke fik udfyldt et oplysningsskema fra kommunen rettidigt og dermed mistede retten til sygedagpenge. Som konsekvens fik Vordingborg Kommune ikke refusion – normalt får arbejdsgiveren de penge, som den sygemeldte ellers ville få i sygedagpenge.

Det fik kommunen til at

modregne den manglende refusion i medlemmets løn. Men det var ikke i orden, slog først Retten i Nykøbing Falster og siden i juni også Østre Landsret fast. Nu rejses sagen så i Højesteret.

KL anbefaler stadig kommunerne at modregne tab af sygedagpengerefusion i ansattes løn, fremgår det af KL's hjemmeside. ■

OVERGANGE

Færre unge anbringes i efterværn

På tre år er af antallet af unge 18-22-årige, der er anbragt i efterværn, faldet med ni pct. Stærkt bekymrende, lyder det fra Socialpædagogerne

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Færre unge får mulighed for at blive i plejefamilien eller på anbringelsesstedet, når det attende lys er pustet ud i lagkagen. Det viser nye tal fra Danmarks Statistik.

På tre år er antallet af unge, der er anbragt i efterværn og altså har fået anbringelsen forlænget ud over det 18. år, faldet

med ni pct. Mens der per 31. december 2014 var 2.327 unge anbragte over 18 år, var tallet med udgangen af 2017 faldet til 2.118. Altså boede 209 færre unge over 18 år i plejefamilien eller et andet anbringelsessted. Statistikken bekymrer Socialpædagogernes forbunds-næstformand, Verne Pedersen.

– Plejebørn og andre anbragte er langt fra altid klar til at stå på egne ben, bare fordi de fylder 18 år. Ofte har de brug for at blive boende længere tid i fx plejefamilien, så de kan komme godt ind i voksenlivet, siger hun.

Sluppet for tidligt

Verne Pedersen er særligt bekymret over, at en anden statistik samtidig viser, at antallet

af unge hjemløse stiger.

– Og når vi ved, at mange unge hjemløse tidligere har været anbragt, er det nærliggende at tro, at de er blevet sluppet for tidligt, siger hun.

Det er VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, der har lavet den seneste hjemløsetælling.

Den er fra 2017 og viste, at der på det tidspunkt var 1.273 hjemløse unge mellem 18 og 24 år, hvilket var ni pct. flere end i 2015 – svarende til lidt over 100 mennesker flere end i 2015. ■

Læs mere om hjemløsestatistikken på kortlink.dk/w79g og om efterværn på kortlink.dk/w79k

Ved du noget?

Har du oplevet, at unge ikke kan få efterværn? Og at den unge fx har fået afslag på at blive boende i plejefamilien? Eller har du gode eller dårlige erfaringer med efterværn?

Så skriv gerne til journalist Maria Rørbæk på mrk@sl.dk.

BØGER

Redigeret af Marie Dissing Sandahl

Dialog og samskabelse – metoder til refleksiv praksis

**BIRGITTE RAVN OLESEN, LOUISE PHILLIPS
OG TINE ROSENTHAL JOHANSEN (RED.)**

'Samskabelse' og 'dialog' er plusord, der signalerer, at alle kan bidrage og blive taget alvorligt, når der skal udvikles ny viden og skabes praksisforandringer i offentligt-private partnerskaber, i borgerinddragende processer og på arbejdspladsen. Bogen hilser denne tendens velkommen. Samtidig peger forfatterne på, at der altid opstår spændinger mellem

forskellige aktører og stemmer i samskabende processer. Disse spændinger er lette at overse, fordi dialog og samskabelse oftest forbindes med noget ubetinget godt. De enkelte kapitler tager afsæt i konkrete projekter i blandt andet psykiatrien, sygehusvæsenet og på det socialpædagogiske område. Hvert kapitel introducerer en kritisk refleksiv metode, der kan bruges til at afdække spændingsfelter og bringe deltagernes viden og erfaringer i spil med det formål at kvalificere praksis. Bogen henvender sig til kandidat- og masterstuderende på social- og sundhedsuddannelserne, der arbejder med samskabelse, samt til praktikere og forskere inden for sektorer, hvor dialog og samskabelse er på dagsordenen.

Akademisk Forlag. 232 sider. 299,95 kr.

Det sørgende dyr

AF SVEND BRINKMANN

Bogen bærer undertitlen 'om sorgen, selvet og samfundet', og forfatteren, psykolog og samfundsrevser Svend Brinkmann tager læserne med gennem et historisk og kulturelt tidsbillede af måder, vi menneskedyr forholder os til at miste nogen, vi holder af. I bogen udfolder Svend Brinkmann - blandt andet gennem eksempler fra litteraturen, kunsten og teatret - sorgens væsen og det vilkår, det er at leve med sorgen. Og han diskuterer, hvad sorgen fortæller om os som mennesker, der formår at elske trods

dødens uomgængelighed. For sorgen er kommet i centrum for det moderne menneskes refleksioner over sig selv og over livet. Udbuddet af bøger, tv-programmer, film og musik om sorg er stort. Endvidere er en ny psykiatrisk diagnose for 'vedvarende sorglidelse' på vej. Men sorg er ikke en sygdom, som kan overkommes. Den er derimod et livsvilkår for mennesker, der evner at knytte sig til andre i kærlighed. Bogens sigte er at kvalificere diskussionen af sorg og peger på, at det måske ikke er sorgen, men den ensomhed, som kan følge med, som vi skal gøre noget ved som samfund.

Forlaget Klim. 231 sider. 299,95 kr.

Ledelse i virkeligheden – fra ledersparring til konkrete resultater

**AF ALFRED JOSEFSEN OG ANN-CHRISTINA
MATZEN ANDREASEN I SAMARBEJDE MED
RIKKE STRØYER CHRISTOPHERSEN**

Bogen handler om virkelig og virkningsfuld ledelse i praksis. Gennem personlige ledelsesfortællinger giver bogen indblik i ledelsens maskinrum på en af Danmarks bedste arbejdspladser, Job-, Aktivitets- og Kompetencecenteret (JAC) i Gentofte, og vi hører om udfordringer, svære valg og succeser på vejen dertil. Bogen er en håndsrækning til dig, der som leder ønsker at slippe magten og kontrollen og i stedet lede med tillid.

Bogen giver konkrete værktøjer til at skabe en organisation, som er båret af passion og engagement hos medarbejderne. Ikke gennem en opremsning af teori og modeller, men med konkrete bud på, hvordan et personligt lederskab skaber målbare, positive resultater for både organisation, medarbejdere og borgere. Bogen er vokset ud af et konkret forløb med ledersparring mellem centerleder fra JAC, Ann-Christina Matzen Andreassen og Alfred Josefsen, som gjorde en positiv forskel for medarbejdere og borgere på JAC. Den viden og erfaring gives nu videre med ambitionen om at inspirere og skabe mere lyst til ledelse. En af bogens forfattere, adjungeret professor på CBS og selverklæret ledelsesinspirator, Alfred Josefsen, skriver det så simpelt i bogen: Ledelse handler om at sætte retning og skabe bedre resultater gennem andre. Punktum!

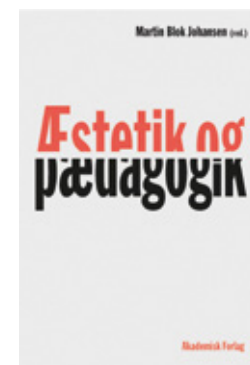
Alfred AS. 158 sider. 250 kr.

Æstetik og pædagogik

AF MARIN BLOK JOHANSEN (RED.)

Hvad er æstetik, hvad er pædagogik – og hvordan er forholdet mellem dem? Disse tre spørgsmål er omdrejningspunktet for denne antologi. Æstetik indgår som væsentligt element i meget pædagogisk arbejde. Derfor må forholdet mellem æstetik og pædagogik altid hvile på kritisk diskussion. En sådan diskussion tages i denne antologi, der bidrager med ny forskningsbaseret viden på området. Antologien henvender sig til studerende og undervisere på de pædagogisk orienterede uddannelser, hvor æstetik spiller en væsentlig rolle. Men den kan læses af alle med faglig interesse for æstetik og pædagogik. Bogen indeholder både artikler af overvejende teoretisk karakter, hvor relationen mellem pædagogik og æstetik beskrives og analyseres fra forskellige positioner. Men den byder også på praksisreflekterende artikler, der gennem pædagogiske undersøgelser giver eksempler på, hvordan man konkret kan arbejde æstetisk-pædagogisk. Bogen er et kalejdoskopisk indblik i aktuel tænkning og forståelser af æstetisk og pædagogik, og hver artikel giver et unikt indblik i mange afkroge af den brogede verden, der er den æstetiske pædagogiske verden.

Akademisk Forlag. 330 sider. 369,95 kr.

NY FORSKNING

13 metoder til udadreagerende adfærd

Hvad virker, når man skal forebygge udadreagerende adfærd hos borgere med udviklingshæmning? Det har forskningscentret VIVE undersøgt. Resultaterne er samlet i et nyt hæfte

Af Malene Dreyer, mad@sl.dk
Foto: Rasmus Baaner (arkivfoto)

Hvis I mangler inspiration til, hvordan I kan arbejde forebyggende med udadreagerende adfærd, er der nu hjælp at hente. VIVE har undersøgt hvilke faglige metoder, der kan være særligt brugbare i arbejdet med udadreagerende adfærd hos udviklingshæmmede og samlet resultaterne i hæftet 'Voksne med udviklingshæmning og udadreagerende adfærd'.

Undersøgelsen viser, at der er tre hjørneste i forebyggelsesarbejdet: Udredningen af

borgeren, faglige tilgange - og brug af anerkendte metoder og redskaber. Her finder du en kort beskrivelse af de tre elementer:

1. Udredning af borgeren

Viden om borgerens ressourcer og udfordringer er en forudsætning for at forstå, hvad der udløser adfærd hos borgeren. Hvilke kognitive, sproglige, motoriske og sociale ressourcer har borgeren?

Det er vigtigt at vide præcist, så man undgår, at personlet møder borgeren med urealistiske forventninger, lyder erfaringerne.

Til det formål kan man fx med fordel arbejde med metoden 'neuropsykologisk udredning'. Denne metode giver personalet grundlæggende viden om hjernen og borgerens kognitive niveau - og sætter dem dermed bedre i stand til at møde borgeren med niveausvarende krav og forventninger.

Som en leder, der har medvirket i VIVE's undersøgelse, udtrykker det:

– Man bliver nødt til at blive klogere på de mennesker, man har med at gøre. Hvad er det egentlig, der gør, at de har det mønster, de har.

2. Faglige tilgange

Den anden hjørneste er personalets tilgang til arbejdet med borgeren. Man kommer længst med en anerkendende tilgang, hvor personalet ikke opfatter borgeren som problemskabende, men derimod som et menneske, der har nogle udfordringer, som omgivelserne skal indrettes efter.

Personalets fokus på de signaler, de selv udsender fx via kropssprog og sindstilstand, kan også være afgørende for beboerens reaktion i en positiv retning, viser erfaringerne.

Her er anbefales metoder som Low Arousal, Gentle Teaching og Afstemt Pædagogik.

En deltager siger i undersøgelsen:

– Vi er meget overbeviste om, at tilgangen er vital. Når vi ændrer vores adfærd overfor

beboerne, så ændrer beboerne tit og ofte også deres adfærd overfor os.

3. Metoder og redskaber

Endelig er der, som den tredje hjørneste i forebyggelsesarbejde, de redskaber, som personalet konkret kan bruge til at understøtte den faglige tilgang.

Det er fx Trafiklysmodeellen og Brøset Violence Checklist. Det er metoder, hvor borgerens risikoprofil eller graden af stressbelastning løbende vurderes - og på den måde kan være med til at forebygge og håndtere udadreagerende adfærd.

Hæftet beskriver kort de forskellige metoder, som ifølge undersøgelsen har vist sig at have god effekt. Samtidig henvises til, hvor man kan læse mere om metoderne. ■

Du kan selv hente hæftet 'Voksne med udviklingshæmning og udadreagerende adfærd' på vive.dk

PRIVATØKONOMI

Undgå skattesmæk næste år

Er du steget i løn, gået på efterløn eller har du fået nyt job i år, så er det en god ide at justere din forskudsopgørelse fra Skat

Af: Malene Dreyer, mad@sl.dk

Sker der ændringer i din økonomi, bør du rette din forskudsopgørelse, så du løbende betaler den rigtige skat. På den måde kan du undgå et skattesmæk til foråret.

I November fik du din forskudsopgørelse fra SKAT. Forskudsopgørelsen er en form for løbende budget over din indkomst og skat for året. Den kigger fremad - og viser din forventede indkomst og fradrag mv. for næste år.

Vi giver dig her en række tips til, hvad du bør være opmærksom på, når du nærlæser din forskudsopgørelse:

Nyt job

Hvis du har fået nyt job, og din løn enten er steget eller faldet, bør du rette din årsopgørelse. Måske har jobskiftet også betydning for dit kørselsfradrag. Hvis du har mere end 12 km til din arbejdsplads, kan du få kørselsfradrag.

Skift i livet

Hvis du begynder eller stopper med at få SU, hvis du går på pension, efterløn eller er blevet arbejdsløs, har det også betydning for din forskudsopgørelse. Det gælder også, hvis du fx starter egen virksomhed, sælger bolig eller bliver gift eller skilt. Måske har du optaget lån eller ændret boliglån og betaler mere eller mindre i rente – det kan du også med fordel rette i forskudsopgørelsen.

Retter automatisk skattekort

Når du retter din forskudsopgørelse, retter du også dit skattekort, som automatisk bliver sendt til fx din arbejdsgiver, SU eller dit pensionsselskab. Forskudsopgørelsen er Skats bud på dit budget for næste år. Du kan derfor rette den løbende, hvis der opstår ændringer i løbet af året.

Budget vs regnskab

Til marts får du din årsopgørelse for 2018, hvor du kan se, hvad du reelt har tjent i løbet af 2018. Man kan sige, at årsopgørelsen er dit regnskab for året der er gået, mens forskudsopgørelsen er et budget for året, der kommer.

Hjælp til forskudsopgørelsen

Har du brug for hjælp til at gennemskue din forskudsopgørelse, kan du ringe til Skat på 7222 2828 eller nå dem på deres chat: www.skat.dk/forskud. Prøv eventuelt Skats fradragsvejleder – et værktøj, der giver information om hvilke fradrag, der kan være relevante for dig. ■

Du kan se og rette din forskudsopgørelse på skat.dk

NOTER

Boligsociale indsatser kan gøre en forskel

Hvert fjerde barn mellem 0 og 6 år i udsatte boligområder som Vollsmose eller Urbanplanen vokser op i økonomisk fattigdom. Endvidere oplever mange tunge sociale problemer som misbrug og kriminalitet. Det viser ny undersøgelse fra VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. Undersøgelsen viser samtidig, at boligsociale indsatser som forældreaktiviteter, mødregrupper og netværksmøder kan gøre en positiv forskel for børnene. Læs mere på kortlink.dk/w7a2

mrk

Social investeringsfond vedtaget

Et flertal i Folketinget har vedtaget forslaget om at etablere en statslig investeringsfond, der skal arbejde med sociale investeringer. Den nye investeringsfond tilføres 80 mio. kr. i startkapital, der skal bruges til at udvikle nye helhedsorienterede indsatser til socialt udsatte borgere. Samtidig skal fonden bruges til at udbrede de indsatser, der allerede virker. Det er op til partierne bag fonden at beslutte fra år til år, hvilke velfærdsområder fonden skal arbejde med.

tln

120 mio. kr. skal nedbringe sagsbehandlingstider

Regeringen og Dansk Folkeparti afsætter 120 mio. kr. over fire år til at nedbringe stigende sagsbehandlingstider i bl.a. Erstatningsnævnet, hvor voldsofre og borgere med arbejdsskader venter stadigt længere på at få afgjort deres sager. Ifølge en rapport fra Justitsministeriet er der tale om utilfredsstillende sagsbehandlingstider, hvor den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er steget med 55 pct. fra 2015 til 2017. Ventetiden er bl.a. et resultat af udflytningen af Erstatningsnævnet til Viborg, hvor kun ganske få medarbejdere flyttede med. Socialpædagogerne har lige nu 81 sager under behandling i Erstatningsnævnet.

tln

Kamp om pladserne

Der var kampvalg i alle valgkredse i Pensionskassen for Socialrådgivere, Socialpædagoger og Kontorpersonale ved PKA's delegeretvalg i efteråret. Af de opstillede kandidater var der også en del nyopstillede, som blev valgt ind – og stemmedeltagelsen var større end ved tidligere valg. 'Vi har i de senere år mærket en stigende interesse for pension blandt vores medlemmer. Fx er der flere medlemmer, der kontakter os, og flere deltager på vores medlemsmøder, fortæller adm. direktør i PKA, Peter Damgaard Jensen, som udtrykker tilfredshed med, at interessen for at stemme ved valget er stigende, ligesom flere også ønsker at stille op som delegeret og få indflydelse på sin egen og kollegerens pension.

Du kan se en oversigt over de valgte delegerede og stemmeprocenter samt læse mere om at være delegeret på pka.dk/om-pka/medlemsdemokrati/delegerede/

tln

ARRANGEMENTER I KREDSENE

STORKØBENHAVN

Tur til Nationalmuseet for seniorer og efterlønnere

17. januar 2019 kl. 11:00

Vi mødes ved hovedindgangen, Prinsens Palæ, Ny Vestergade 10, Kbh. Vi skal på en spændende guidet rundvisning: Danmarks Historier 1660–2000. Efter rundvisningen bliver der mulighed for at gå lidt rundt på egen hånd. Kl. 13.00 får vi som sædvanlig en dejlig frokost i Nationalmuseets restaurant Smør. Pris for medlemmer kr. 235,- og for ikke medlemmer kr. 415,- Tilmelding senest den 7. januar 2019. Man er først tilmeldt, når man har indbetalt på konto: 5332 0000244491. Husk at skrive dato for turen ved tilmelding. Yderligere oplysninger på tlf. 24891061.

MIDTSJÆLLAND

Åbent Hus: Kom og se vores nye kredskontor

18. januar 2019 kl. 12.00-16.00

Kredskontoret, Jættevej 50 A, 1., 4100 Ringsted. Vi inviterer hermed til Åbent hus for medlemmer, kolleger og samarbejdspartnere i forbindelse med, at kredskontoret er flyttet til nye, bedre, større og billigere lokaler med masser af parkeringspladser lige udenfor huset. Vi glæder os til at se jer i vores nye lokaler.

NORDJYLLAND

Få ny socialpædagogisk viden!

December 2018 - marts 2019

Kunne du bruge et bud på, hvordan du bliver ved med at være en god socialpædagog? Overvejer du, hvad fysisk aktivitet kan bruges til i socialpædagogiske tilbud? Vil du gerne finde ud af, hvordan borgerne reelt bliver ligeværdige aktører i den socialpædagogiske indsats? Trænger du til at blive rusket lidt i opfattelsen af, hvad det egentligt vil sige at arbejde opsøgende? Kunne du blive skarpere på, hvad det særlige er ved den pædagogiske opgave i voksen-handicapområdet? Så tilmeld dig et eller flere af vinterens faglige medlemsmøder i samarbejde med University College Nordjylland - på nordjylland.sl.dk

SYDJYLLAND

Børn og unge med helt særlige behov

28. januar 2019 kl. 18:30-21:20

Scandic Hotel, Kokholm 2, 6000 Kolding. Foredrag af Connie Nissen om 'Børn og unge med helt særlige behov'. Det handler om sansemotorik, hjerner - og om børnenes sensoriske udvikling samt vigtigheden af positive samspil og relationer. Læs mere om temaaftenen - og tilmeld dig senest den 11. januar 2019 på sl.dk/sydjylland.

Formanden på facebook

Bliv ven med Benny Andersen

www.facebook.com/forbundsformand

De såkaldt udfordrende og udfordrede børn og unge – hvordan håndterer vi dem?

Kursus i specialpædagogik

Heldagsskolen Bråby udbyder et 4 dages kursus i specialpædagogik.

MÅLGRUPPE Pædagoger, (special)lærere, sagsbehandlere, konsulenter og andre, der arbejder professionelt med udfordrede børn og unge.

Kurset tager udgangspunkt i:

- Narrativ pædagogik
- Neuroaffektiv psykologi
- Konsekvens- og adfærdsmodificerende pædagogik
- Miljøterapi
- Det mentaliserende perspektiv

HVOR Konsulenthuset Bråby, Torvet 19E, 1.sal, 4600 Køge

DATOER 2019

HOLD 5 9.1.19, 23.1.19, 6.2.19 og 27.2.19

PRIS 8.000 kr. inkl. frokost, kaffe og te. Indbetales via faktura.

LÆS MERE PÅ

www.konsulenthuset-braaby.dk

**HELDAGS
SKOLEN
BRÅBY**

UNDERVISERE
Konsulenthuset Bråby
Johnny Kristensen
specialpædagogisk konsulent. Soc. pæd., familierapeut, supervisor m.m.
Karin Kehlet
aut. psykolog, specialist i pædagogisk psykologi og supervisor
Monica Nielsen
aut. psykolog

INFO & TILMELDING
Tlf. 56 32 52 54
heldagsskolen-braaby@mail.dk

BENYT DIT LO PLUS KORT, OG FÅ RABAT PÅ DIN NÆSTE FERIEREJSE!

ATLANTIS REJSER, GØR EVENTYRET TIL DIT!

6%

Unik mulighed for at sammensætte din rejse uanset om du ønsker strand, kultur eller storbyferie.

ATLANTIS
REJSER

Læs mere på loplus.dk/atlantis

DIREKTE FLY TIL ALLE REJSEMÅL

5%

Til dig der foretrækker Grækenland, Tyrkiet, De Kanariske Øer og Egypten.

detur
der hvor solen skinner!

Læs mere på loplus.dk/detur

UDLEJNING I 28 LANDE

10%

Lej sommerhuse, hytter, store ferieboliger, lejligheder og husbåde året rundt.

NOVASOL

Læs mere på loplus.dk/novasol

SPAR PÅ REJSEN

Min.
300 kr.
+4%

Rejs med FolkeFerie.dk, og få min. 300 kr. i rabat pr. person og 4 % rabat.

FolkeFerie.dk
- ferie med mere mening

Læs mere på loplus.dk/folkeferie

TAG PÅ KØR SELV-FERIE

4%

Stort udvalg af hotelpakker, wellness-ophold, familieferier mv.

**RISSKOV
BILFERIE**

Læs mere på loplus.dk/risskov

FANTASTISKE REJSE- TILBUD TIL DIG

10%

Oplev berømte forlystelsesparker, hyggelige storbyer og naturskønne omgivelser med DTF travel.

DTF TRAVEL *Noje udvalgte ferier*

Læs mere på loplus.dk/dtf-travel

TJEK ALTID LOPLUS.DK/FERIE-HOTEL FØR DU BESTILLER FERIE

ANNONCE INFO

Annonceinformation vedrørende stillingsannoncer

Indlevering af stillingsannoncer

Stillingsannoncer skal være Socialpædagogen i hænde senest torsdag kl. 12.00 to uger før udgivelsesugen. Der kan forekomme en tidligere deadline, hvis der i produktionsperioden forekommer helligdage. Se produktionsplanen på socialpaedagogen.sl.dk

Annoncer sendes på mail til annoncer@sl.dk

Priser (ekskl. moms)

Stillingsannoncer: 20,00 kr. pr. spalte-mm (2018).

Skal Socialpædagogen opsætte annoncer sker det til en timepris på 300 kr. pr. påbegyndt halve time.

Formalia

For at en annonce skal opfylde formkravene, bør den indeholde følgende punkter:

- Arbejdsgivers navn
- Institutionen/arbejdsstedet
- Stillingsbetegnelse
- Arbejdstid
- Kvalifikationer/uddannelse
- Jobmiljø
- Ansættelsestidspunkt
- Løn- og ansættelsesvilkår
- Yderligere oplysninger
- Ansøgningsfrist

Ifølge aftale parterne imellem må ansøgningsfristen, hvis ikke ganske særlige forhold er til stede, ikke være mindre end 14 dage, jf. tjenestemandensregulativet §5, stk. 3.

I henhold til Socialpædagogernes vedtægter §5, stk. 3, har medlemmer af Socialpædagogerne pligt til at respektere de af Socialpædagogerne indgåede aftaler og overenskomster og de beslutninger, Socialpædagogerne træffer i faglige anliggender.

Der må ikke i annoncen anføres en ordlyd, der går ud på at kvalificerede ansøgere haves. En sådan tekst vil blive slettet af annoncen og annoncøren vil skriftligt blive underrettet herom.

Huskeliste ved stillingsskifte

Overgangen til et nyt lønsystem den 1. april 1998 betyder, at man skal være meget opmærksom på, hvad der sker med ens løn ved stillingsskift.

Hvis man ikke er opmærksom, kan man risikere at miste op til fire løntrin ved stillingsskift. For forstandere kan tabet blive endnu større.

Vi har derfor udarbejdet denne lille huskeliste til brug i forbindelse med stillingsskift.

- Undersøg hvad grundlønnen er for den stilling, du overvejer at søge – brug løntabellen.
- Undersøg om du har krav på centralt aftalt kvalifikationsløn i den stilling, du overvejer at søge – gælder kun basisstillinger.
- Undersøg om der lokalt på forhånd er aftalt funktionløn til den stilling du overvejer at søge – spørg i kredsens eller på institutionen.
- Undersøg om der lokalt på forhånd er aftalt kvalifikationsløn til den stilling, du overvejer at søge – spørg i kredsens eller på institutionen.
- Find dokumentation frem for tidligere beskæftigelse, deltagelse i kurser og efteruddannelse – kort sagt saml alt materiale, der kan danne udgangspunkt for kvalifikationsløn.
- Gør dig på forhånd klart, hvilken løn du ønsker i den nye stilling – og meddel det til institutionen i forbindelse med ansættelsessamtalen.
- Sig ikke din nuværende stilling op, før du skriftligt har garanti for en tilfredsstillende løn i den nye stilling.

Generelt skal det anbefales, at man forinden stillingsskift retter henvendelse til kredsens.

Uddannelseskrav

Socialpædagog (assistent), familiekonsulent, hjemmevejleder mv.

Pædagoger med eksamen fra et statsanerkendt seminarium, herunder omsorgsassistenten samt personer, der har gennemgået den socialpædagogiske uddannelse i Grønland, statsautoriserede barneplejersker, diakoner af den socialpædagogiske linie (fra Diakonhøjskolen i Aarhus), Rudolf Steiner uddannelsen (fra Marjattas Seminarium med det 4. teoriår, børnehaveseminarium i Gentofte Kommune, samt pædagogseminariet i Aarhus), andre uddannelser suppleret med diplomuddannelsen fra Danmarks Pædagogisk Universitet.

Værkstedsassistent

Relevant faglig uddannelse eller som til socialpædagog.

Faglærer

Relevant faglig uddannelse eller som til socialpædagog.

Lærer/overlærer

Uddannelse som folkeskolelærer. Der kan dog ansættes personer der har erhvervet særlige kvalifikationer til at undervise i de enkelte fag.

Afdelingsleder, stedfortræder for forstander/institutionsleder, forstander, institutionsleder

Som til socialpædagog, gerne suppleret med diplomuddannelsen fra Danmarks Pædagogisk Universitet.

Forstander ved skolehjem / viceforstander:

Som til socialpædagog, gerne suppleret med diplomuddannelsen fra Danmarks Pædagogisk Universitet eller uddannelse som folkeskolelærer.

HER SKAL DU HENVENDE DIG

KREDSE

BORNHOLM

Storegade 38, 3700 Rønne
Tlf. 7248 6650 – fax 7248 6660
bornholm@sl.dk
www.sl.dk/bornholm

Åbningstid: mandag lukket,
tirsdag-fredag 9.00-14.00.

Kredsformand: Bitten Sohn Thomsen.

Jobkonsulent: 7248 6964 / 7248 6960

LILLEBÆLT

Danmarksgade 16, 5000 Odense C
Tlf. 7248 6400 – fax 7248 6450
lillebaelt@sl.dk
www.sl.dk/lillebaelt

Åbningstid: mandag, tirsdag og onsdag
9.30-15.00 (middagslukket 12.30-13.00).
Torsdag 13.00-16.00. Fredag 9.30-13.00.

Kredsformand: Hanne Ellegaard.
Mobil: 4086 6854. Tlf. privat: 7282 2028.

Jobkonsulent: 7248 6957 / 7248 6955

MIDT- OG VESTJYLLAND

Birk Centerpark 4, 7400 Herning
Tlf. 7248 6200 – fax 7248 6220
midtogvestjylland@sl.dk
www.sl.dk/midtogvestjylland

Telefontid: mandag 9.00-15.00, tirsdag og
onsdag 9.00-13.00 og torsdag 12.00-16.00.
Personligt fremmøde gerne efter aftale

Kredsformand: Peter Sandkvist.
Mobil: 2045 2614.

Jobkonsulent: 7248 6946

MIDTSJÆLLAND

Jættevej 50, 1.tv., 4100 Ringsted
Tlf. 7248 6550 – Fax 7248 6570
midtsjaelland@sl.dk
www.sl.dk/midtsjaelland

Åbningstid: Mandag til torsdag 9.00-15.00,
lukket 12.00-12.30. Fredag 9.00-12.00.

Kredsformand: Jan Vium.

Jobkonsulent: 7248 6965

NORDJYLLAND

Skansevej 90B, 9400 Nørresundby
Tlf. 7248 6100 – fax 7248 6120
nordjylland@sl.dk
www.sl.dk/nordjylland

Åbningstid: Mandag, tirsdag og torsdag
9.00-15.00 (frokostlukket 12-12.30).
Onsdag og fredag 9.00-12.00.

Kredsformand: Peter S. Kristensen
Tlf. privat: 9883 8700.

Jobkonsulent: 7248 6944

NORDSJÆLLAND

Roskildevej 10B, st., 3400 Hillerød
Tlf. 7248 6600 – fax 7248 6620
nordsjaelland@sl.dk
www.sl.dk/nordsjaelland

Åbningstid: mandag, onsdag og torsdag
10.00-14.00, tirsdag 10.00-17.00,
fredag 10-12.

Kredsformand: Karen Holte.
Mobil: 2011 2507

Jobkonsulent: 7248 6964 / 7248 6960

STORKØBENHAVN

Hejrevej 43, 4., 2400 København NV
Tlf. 7248 6700 – fax 7248 6720
storkoebenhavn@sl.dk
www.sl.dk/storkoebenhavn

Åbningstid: Alle hverdage 9.00-12.00
samt torsdag tillige 12.30-15.30.

Kredsformand: Lars Petersen.
Mobil: 2217 9706.

Jobkonsulent: 7248 6964 / 7248 6960

STORSTRØM

Kæpgårdsvej 2A, 4840 Nr. Alslev
Tlf. 7248 6500 – fax 7248 6510
storstroem@sl.dk
www.sl.dk/storstrom

Åbningstid: mandag 12.30-15.00, tirsdag
og onsdag 9.00-12.00 og 12.30-15.00,
torsdag 12.30-16.00, fredag 9.00-12.00
og 12.30-14.00.

Kredsformand: Lisbeth Schou.

Jobkonsulent: 7248 6965

SYDJYLLAND

Randersvej 38, 6700 Esbjerg
Tlf. 7248 6250 – fax 7248 6280
sydjylland@sl.dk
www.sl.dk/sydjylland

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-14.00,
torsdag 12.00-16.00, fredag 9.00-12.00.

Bestil tid til samtale. Medlemmer i Sønder-
jylland kan også aftale møde i Rødekre.

Kredsformand: Finn Harald Rasmussen.
Mobil: 2230 6203.

Jobkonsulent: 7248 6954

ØSTJYLLAND

Søren Frichs Vej 42 C, 8230 Åbyhøj
Tlf. 7248 6300 – fax 7248 6350
oestjylland@sl.dk
www.sl.dk/oestjylland

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-14.00,
torsdag 12.00-16.00, fredag 9.00-13.00.

Kredsformand: Gert Landergren Due.

Jobkonsulent: 7248 6945

SOCIALPÆDAGOGERNES LANDSFORBUND

Post til A-kassen, efterløns-, medlems-
og arbejdsskadeteamet skal sendes til
forbundshuset. Post til kredsen skal
sendes til kredskontorets adresse.

Forbundshuset

Brolæggerstræde 9, 1211 København K
Tlf. 7248 6000 / fax 7248 6001
sl@sl.dk / www.sl.dk

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-15.00,
torsdag 9.00-17.00, fredag 9.00-13.00.

Giro: vedr. kontingent: 4 02 39 51

SOCIALPÆDAGOGERNES A-KASSE

Ved spørgsmål om arbejdsløshed og
dagpenge.

Hvis du ønsker at møde personligt frem
på et af vores A-kasse-kontorer, skal du
blot forinden ringe og aftale det med os.

Tlf. 7248 6010 / dagpenge@sl.dk

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-15.00,
torsdag 9.00-17.00, fredag 9.00-13.00.

Formand Michael Madsen

MEDLEMSTEAM

Ved spørgsmål om medlemskab,
kontingent og efterlønsbidrag.

Tlf. 7248 6030 / medlem@sl.dk

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-15.00,
torsdag 9.00-17.00, fredag 9.00-13.00.

Du er velkommen til at ringe. Men skriv,
hvis du vil meldes ind eller ud eller
overflyttes. Eller hvis du har ændringer i
navn og adresse eller ansættelsessted.
Husk at opgive dit personnummer.

ARBEJDSKADETEAM

Tlf. 7248 6040
arbejdsskade@sl.dk

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-15.00,
torsdag 9.00-17.00, fredag 9.00-13.00.

Se telefontider for de enkelte
konsulenter på www.sl.dk/arbejdsskade.

EFTERLØNSGRUPPE

Søren Frichs Vej 42 C, 8230 Åbyhøj
Tlf. 7248 6020 / fax 7248 6021
efterloen@sl.dk

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-15.00,
torsdag 9.00-17.00, fredag 9.00-13.00.

JOB- OG KARRIERE- RÅDGIVNINGEN

Telefon: 7248 6060
Åbningstid: Hver mandag kl 14-17
Gratis telefonisk rådgivning om job og
karriere for forbundets medlemmer.

ØVRIGE ADRESSER

FORRETNINGSUDVALG

Forbundsformand
Benny Andersen
Nørregade 12, 2. th, 9000 Aalborg
Mobil: 4055 0982. Hjem: 9835 0413

1. forbundsnæstformand
Marie Sonne
Borupvej 55, Svennerup, 4683 Rønnede
Mobil: 2210 1728. Hjem: 5671 1032

2. forbundsnæstformand
Verne Pedersen
Hadrupvej 10, 8350 Hundslund
Mobil: 4064 0344

Forbundskasserer
Michael Madsen
Solvangen 38, 6715 Esbjerg N
Mobil: 4093 4833

PRESSEKONTAKT

Presseansvarlig
Lise Møller Aarup
laa@sl.dk / mobil: 2423 5150

Enhedsleder for Kommunikation
Søren Lauridsen
sln@sl.dk / mobil: 2290 2023

SOCIALPÆDAGOGERNES KLAGENÆVN

Hvis du mener, at der er begået fejl
eller forsømmelser ved behandling af
din sag – enten i kredsen eller i forbun-
det – kan du få din klage behandlet af
klagenævnet. For at din sag kan blive
behandlet, skal du først have udnyttet
det interne klagesystem i Socialpæda-
gogerne.

Læs mere under www.sl.dk/om-os

PÆDAGOGSTUDERENDES LANDSSAMMENSLUTNING

Rosenvængets Allé 16, 3. sal,
2100 København Ø
Telefon: 3546 5880
www.p-l-s.dk

Åbningstid: mandag, tirsdag og torsdag
10.00-15.00.

PENSIONKASSEN

PKA A/S
Medlemsservice:
Tuborg Boulevard 3, 2900 Hellerup
Tlf. 3945 4540 – fax 3945 4546
pka@pka.dk / www.pka.dk

Åbningstid: mandag-torsdag 8.30-20.00,
fredag 9.00-15.00.

SORTERET MAGASINPOST. ID-NR. 41012
Socialpædagogernes Landsforbund, Brolæggerstræde 9, 1211 København K

NR. 17 / 2018 / UGE 52

HJEMLIGHED: I Region Sjælland har de succes med de særlige psykiatriske sengepladser. Beboerne inddrages i hverdagslivet - og klinisk hospitalsmiljø er erstattet af hjemlig hygge.

MEDBESTEMMELSE: Hvad skal vi spise til sommerfesten? Og hvilket band skal spille? På Postens Vej er beboerne som Mikkel Nielsen selv med til at træffe vigtige beslutninger. 'Vi ruster borgerne til at tage del i demokratiet', siger socialpædagog Anette Bakkessen Buch.

LIGEBEHANDLING: Lisbeth Hansen har - med hjælp fra Socialpædagogerne - netop fået tilkendt en erstatning på 310.000 kr. 'Jeg vil behandles ordentligt', siger den 60-årige socialpædagog.

